

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 13. maí 2020

19. tölublað | 14. árgangur

FYLGIRIT FRÉTTABLAÐSINS UM VIÐSKIPTI OG FJÁRMÁL

Verið velkomin í nýja og glæsilega verslun okkar á Hafnartorgi

**MICHELSEN
1909**

Hafnartorg - 511 1900 - michelsen.is

Fá sér ráðgjafa vegna útboðs Icelandair

Arctica Finance er ráðgjafi þriggja lífeyrissjóða fyrir hlutafjárútboð Icelandair. Útilokað að Par Capital komi að endurfjármögnun félagsins.

2

Búast má við frekari afskriftum bankanna

Landsbankinn færði umtalsvert minna af fyrirtækjalánum sínum yfir á áhættustig tvö en Arion banki og Íslandsbanki á fyrstu þremur mánuðum ársins.

6

Kaupaukakerfi verði byggt á arðsemi Icelandair

Í tilboði til flugmanna er lagt til að innleitt verði nýtt kaupaukakerfi sem grundvallist á arðsemi félagsins. Núverandi kerfi byggir á stundvísi og eldsneytisnotkun.

8

Teiknaði ekki leiðina í formanninn

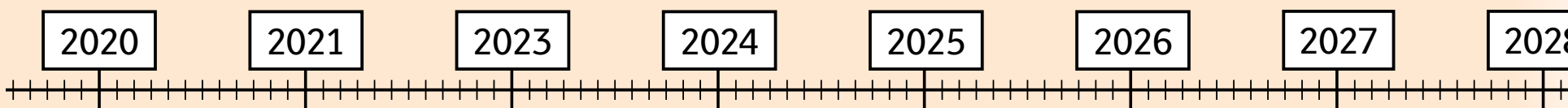
Formaður Samtaka iðnaðarins segir að hvatar til nýsköpunar geti leitt til þess að hér verði til þrjú til fimm alþjóðleg fyrirtæki á borð við Marel og Össur á hverjum áratug.

10

Við erum öll í sama liði

„Gjaldþrot Icelandair yrði risastórt áfall fyrir íslenska ferðaþjónustu og þar með íslenskt efnahagslíf, sem yrði í kjölfarið mun lengur að ná sér upp úr lægðinni,“ segir framkvæmdastjóri SAF.

18

Gæti tekið sjö ár að vinna upp tapið

Grunnsviðsmynd SA og VÍ gerir ráð fyrir 13 prósentu samdrætti íslenska hagkerfisins vegna efnahagslegra áhrifa kórónafaraldursins. Segja að boltinn sé hjá Seðlabanka Íslands. ➔ 4

34%

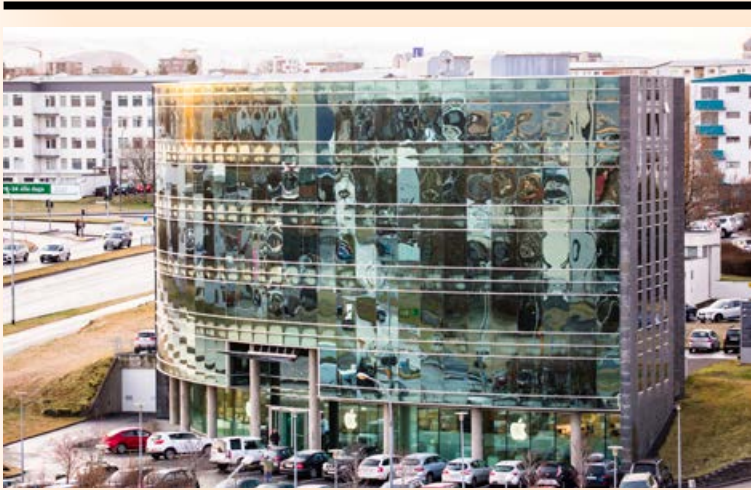
samdráttur verður í atvinnuvegafjárfestingu árið 2020 samkvæmt spánni.

» Fara þarf aftur til ársins 1920 til að finna meira en 13 prósentu samdrátt í íslensku efnahagslífi.

Sjónmælingar eru okkar fag

Tímamantanir í síma 511 5800

Optical Studio
SMÁRALIND • HAFNARTORG • KEFLAVÍK

Viðskipti með bréf Icelandair voru í tvígang stöðvuð í nóvember 2018.

Stöðva ekki viðskipti nema grunur liggi fyrir

Kauphöllin, Nasdaq Iceland, myndi einungis loka tíma-bundið fyrir viðskipti með hlutabréf Icelandair Group ef grunur lægi fyrir um ójafnræði þegar kemur að upplýsingagjöf. Þetta kemur fram í svari Kauphallarinnar við fyrirspurn Markaðarins.

Icelandair Group stefnir að því að safna allt að 200 milljónum dala, jafnvirði rúmlega 29 milljarða króna, í almennu hlutafjárútbóði sem til stendur að halda í júní. Hlutfé verður aukið um 30 milljarða og má því ætla að gengi hluta í útböðinu verði rúmlega ein króna á hlut.

Verð hlutabréfa Icelandair í Kauphöllinni stendur nú 1,5 krónum og hefur lækkað um 39 prósent frá því að Markaðurinn greindi frá áformum félagsins um hlutafjárútbóð. Miklar sveiflur hafa verið á verði bréfanna undanfarnar vikur og veltan lítil. Viðmælendur Markaðarins hafa haft á orði að þeim finnist skjóta skökku við að bréfin hafi ekki verið sett á athugunarlista eða að ekki hafi verið lokað tíma-

» Miklar sveiflur hafa verið á verði Icelandair undanfarnar vikur og veltan sáralítill.

bundið fyrir viðskipti með þau.

Í svari Kauphallarinnar kemur fram að grunnviðmiðið sé að hafa alltaf opið fyrir viðskipti enda felist í því mikil fjárfestavernd. „Það er mikilvægt að fjárfestar eigi þess kost að stýra áhættu með kaupum og sölum, þrátt fyrir sviptingur í verðmyndun. Þetta á ekki síst við ef félag hyggur á öflun fjár á markaði. Fjárfestar hafa þá betri yfirsýn yfir þróun í félaginu áður en að útbóði kemur,“ segir í svari Kauphallarinnar.

Viðskipti með hlutabréf Icelandair voru stöðvuð í tvígang í nóvember 2018. Fyrst vegna tilkynningar um kaup félagsins á WOW air og í seinna skiptið þegar tilkynnt var að ólíklegt væri að kaupin myndu ganga eftir. – þfh

Lífeyrissjóðir fá Arctica sem ráðgjafa við útbóð

Verðbréfafyrirtækið Arctica Finance er ráðgjafi þriggja lífeyrissjóða fyrir hlutafjárútbóð Icelandair Group. Greina rekstur og samkeppnisumhverfi flugfélagsins. Útilokað að stærsti hluthafinn komi að endurfjármögnun.

Þrjú lífeyrissjóðir sem eru á meðal stærstu hluthafa Icelandair Group hafa fengið til liðs við sig verðbréfafyrirtækið Arctica Finance sem ráðgjafa fyrir fyrirhugað hlutafjárútbóð flugfélagsins sem til stendur að halda í næsta mánuði, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Sjóðirnir þrjú sem um ræðir eru Birta, Gildi og Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins en þeir fara með samanlagt rúmlega 22,5 prósent hlut í Icelandair Group. Sjóðirnir gengu frá samningi við Arctica Finance í lok síðustu viku, eftir því sem heimildir blaðsins herma, og mun Bjarni Þórður Bjarnason, aðstoðarfrankvæmdastjóri verðbréfafyrirtækisins, stýra ráðgjafarvinnunni.

Vinna Arctica Finance miðar fyrst og fremst að því að greina með ítarlegum hætti fýsileika þess fyrir lífeyrissjóðina að leggja flugfélaginu til aukið fjármagn í fyrrnefndu hlutafjárútbóði.

Eins og kunnugt er áformar Icelandair Group að sækja sér allt að tvö hundruð milljónir dala, líðlega 29 milljarða króna, í útböðinu sem verður opið bæði almenningi og fagfjárfestum. Er stefnt að því að kynna skilmála útbóðsins, útbóðsgengi og fjárhagsáætlun félagsins á hluthafafundi á föstudag í næstu viku.

Fjöldmörg atriði í rekstri og rekstrarumhverfi flugfélagsins eru til skoðunar af hálfu fyrrnefndra lífeyrissjóða og ráðgjafa þeirra, að því er heimildir Markaðarins herma. Má í því sambandi meðal annars nefna mögulegt virði lendingarleyfa félagsins á alþjóðaflugvöllum, svo sem í Kaupmannahöfn, Lundúnum og New York, nú þegar flugsamgöngur í heiminum liggja nær niðri með öllu og jafnframt verðmæti hins rötgróna vörumerkis Icelandair. Viðskiptavild félagsins var sem kunnugt er færð niður um áttatíu prósent í uppgjöri þess fyrir fyrsta fjórðung ársins.

Auk þess skoða sjóðirnir ásamt ráðgjafa sínum samkeppnisstöðu Icelandair gagnvart helstu keppinautum sínum. Í því samhengi er meðal annars litið til einingakostnaðar félagsins á hvern sætis-kílómetra (CASK) og lagt mat á hver hann þurfi að vera til þess að félagið geti verið samkeppnishæft á flugmarkaði. Til skoðunar er enn fremur, samkvæmt heimildum Markaðarins, hvaða viðskiptamód-

Nærri 31 milljarðs króna tap var á rekstri flugfélagsins Icelandair Group á fyrsta fjórðungi þessa árs. FRÉTTABLAÐID/ERNIR

29

milljarða króna stefnir Icelandair Group að til að sækja í nýtt hlutfé í útbóði í næsta mánuði.

el henti félaginu best við núverandi aðstæður.

Fyrirhugað hlutafjárútbóð Icelandair Group er mikilvægur liður í fjárhagslegri endurskipulagningu flugfélagsins en útbóðið er háð því að yfirstandandi viðræður þess við flugstéttir þess - flugmenn og flugfreyjur - skili árangri. Miðað við ganginn í þeim viðræðum er sá möguleiki fyrir hendi, eins og fulltrúi eins af stærstu hluthöfum félagsins kemst að orði, að það fari hreinlega í gjaldþrot.

Auk þess að ná samningum við flugstéttir félagsins fyrir hluthafafundinn í lok næstu viku þurfa stjórnendur Icelandair Group að komast að samkomulagi við Boeing um þær MAX-þotur sem félagið hefur þegar fest kaup á. Eru væntingar um, eftir því sem Markaðurinn kemst næst, að flugfélagið geti losnað undan samningum um kaup á sjö slíkum þotum sem hafa enn ekki verið smíðaðar en hins vegar er óvist hvort félagið geti losað sig við þær MAX-þotur sem hafa staðið

óhreyfðar í kjölfar kyrrsetningar þeirra í mars í fyrra.

Umráð mál - samningar við flugstéttir annars vegar og bandaríska flugvélaframleiðandann hins vegar - eru að sögn þeirra sem þekkja vel til. Stærstu málin sem forsvarsmenn flugfélagsins þurfa að leysa úr fyrir áður nefndan hluthafafund.

Ekki hefur verið rætt við stærsta hluthafann, PAR Capital Management, um mögulega aðkomu bandaríska fjárfestingarsjóðsins að endurfjármögnun flugfélagsins, samkvæmt heimildum Markaðarins. Er ekki gert ráð fyrir því að sjóðurinn, sem hefur selt nærri eins prósent hlut í flugfélaginu á allra síðustu vikum, taki þátt í hlutafjárútböðinu, en hann fer með stóran hlut í fjöldmörgum öðrum flugfélögum - svo sem Delta Airlines, United Airlines, Jet Blue Airwaves og Southwest Airlines - sem þurfa á aðstoð að halda.

Stjórnvöld fylgjast náið með þróun mála á vettvangi Icelandair Group en þau hafa sagst vera tilbúin til viðræðna um mögulega veitingu lánalínu eða ábyrgð á lánum til flugfélagsins að því tilskildu að félaginu takist fyrst að afla nýs hlutafjár. Ráðgjafarfyrirtækið Deloitte og hæstaréttarlögmaðurinn Jóhannes Bjarni Björnsson, einn eigenda Landslaga, hafa verið stjórnvöldum til ráðgjafar í málefnum flugfélagsins.

hordur@frettabladid.is
kristinngi@frettabladid.is

Gerði fyrirvara við ársreikning Frjálsa

Halldór Friðrik Þorsteinsson, stjórnarmaður í Frjálsa lífeyrissjóðnum, telur að ástæða hefði verið til þess að greina frá niðurfærslu á fjárfestingu sjóðsins í Bakkastakka, félagi sem heldur utan um milljarða króna fjárfestingu lífeyrissjóða og Íslandsbanka í kísilverinu PCC á Bakka við Húsavík, í ársreikningi hans - sjóðfélögum til vitneskju.

Á stjórnarfundum í lok síðasta mánaðar skrifaði hann undir ársreikning lífeyrissjóðsins með fyrirvara þess efnis.

Hann tekur fram í fyrirvaranum að samanlögð varúðarniðurfærsla Frjálsa lífeyrissjóðsins á virði hlutabréfa og skuldabréfs í Bakkastakka nemi um 700 milljónum króna.

Eins og greint var frá í Markaðurinn í síðasta mánuði hafa fimm

Halldór Friðrik Þorsteinsson, stjórnarmaður í Frjálsa.

» Varúðarniðurfærsla Frjálsa á virði hlutabréfa og skulds í Bakkastakka nam um 700 milljónum króna.

lífeyrissjóðir lækkað mat sitt á virði hlutafjár í kísilverinu um á bilinu 75 til 100 prósent vegna mikillar óvissu sem ríkir um starfsemi þess.

Frjálsi lífeyrissjóðurinn, sem er fimmti stærsti fjárfestirinn í Bakkastakka, færði niður virði hlutafjárins um 99 prósent auk þess sem hann færði niður virði breytanlegs skuldabréfs í félaginu um 46 prósent en skuldabréfið var áður metið á um 912 milljónir króna í bókum sjóðsins. -- kij

MARKAÐURINN

ÚTGÁFUFLÉLAG Torg., Kalkofnsvegur 2, 101 Reykjavík, sími 550 5000

Netfang ritstjorn@markadurinn.is | Sími 550 5051

Ritstjóri Hörður Egiðsson hordur@frettabladid.is

Netfang auglýsingadeildar auglysingar@frettabladid.is Veffang frettabladid.is

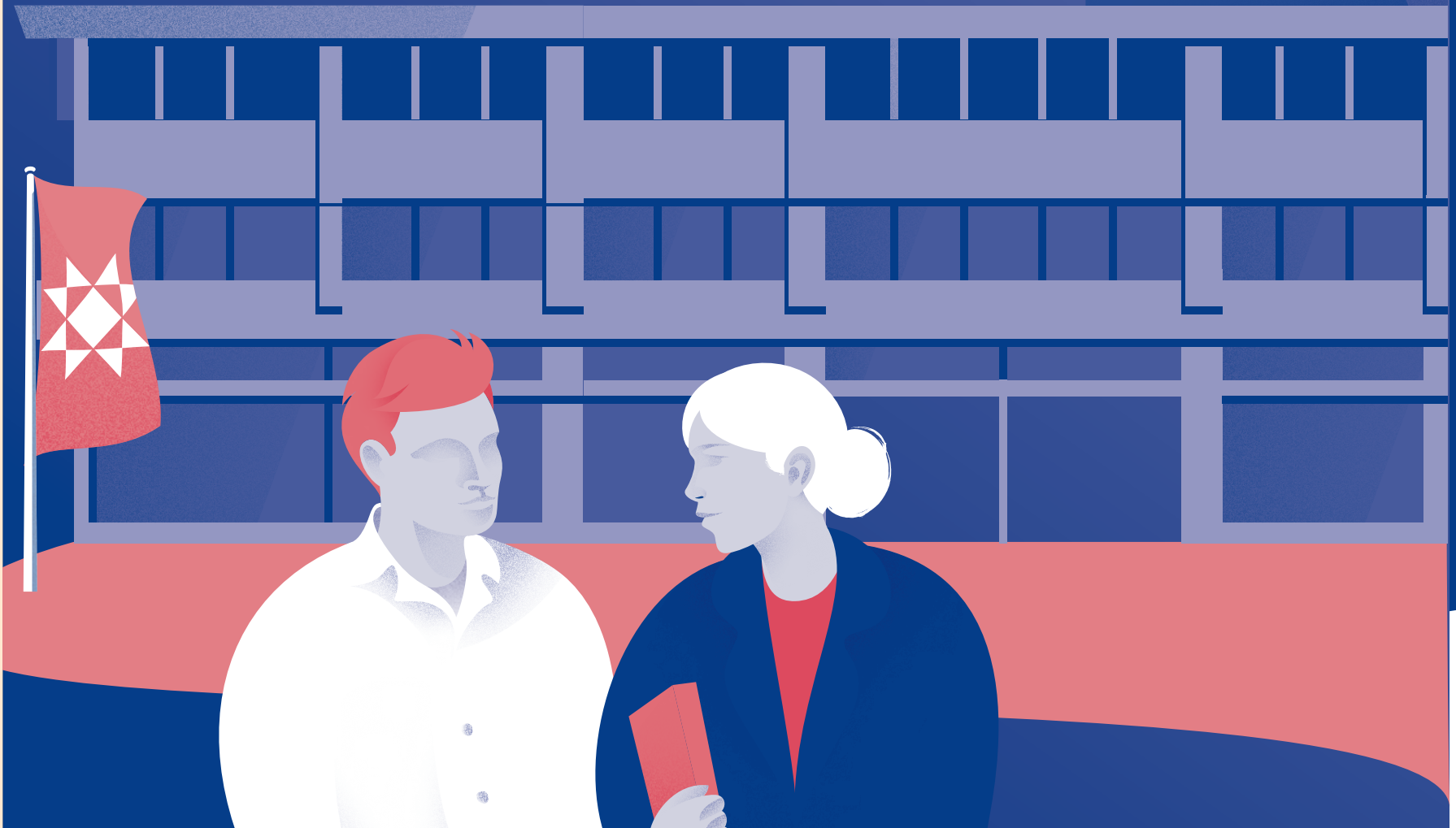
NÝBAKAÐ
BRAUÐ
ALLA DAGA

- Austurströnd 14
- Hringbraut 35

mánudaga-föstudaga	7.30 - 17.30
laugardaga	8.00 - 16.00
sunnudaga	9.00 - 16.00

Sími: 561 1433
www.bjornsbakari.is

Velkomin í fyrirtækja- kjarnann í Borgartúni 18

Í fyrirtækjakjarnanum fá lítil og meðalstór fyrirtæki þjónustu og ráðgjöf á einum stað. Þar sameinast reynslumiklir sérfræðingar bankans í fyrirtækjaþjónustu frá útibúum höfuðborgarsvæðisins.

Fyrirtækjakjarninn **opnar föstudaginn 15. maí** nk. og verður opinn kl. 11–16 alla virka daga þar til nýjar leiðbeiningar um samkomutakmarkanir verða gefnar út.

Við leggjum enn áherslu á tímabókanir og hvetjum viðskiptavinum til að bóka fund með því að pantastímtal á arionbanki.is. Við hringjum til baka og festum tíma. Þjónusta vegna bókaðra funda er kl. 9–16 alla virka daga.

Arion appið er líka fyrir fyrirtæki

Í appinu er hægt að sinna allri helstu bankaþjónustu og hægt að flytja sig milli persónulegs aðgangs og fyrirtækjaaðgangs með einum smelli.

Rafrænar undirskriftir létta þér lífið

Nú geta fyrirtæki stofnað reikninga og gengið frá kaupum á þjónustu með rafrænum undirskriftum.

Draga upp dekkri mynd af stöðunni

Grunnsviðsmynd SA og VÍ gerir ráð fyrir 13 prósentu samdrætti íslenska hagkerfisins vegna efnahagslegra áhrifa kórónafaraldursins. Gæti tekið allt að sjö ár að vinna upp framleiðslutapið. Forstöðumaður efnahagssviðs SA segir boltann hjá Seðlabankanum.

Þorsteinn Friðrik Halldórsson
tfh@frettabladid.is

Landsframléiðsla Íslands getur dregist saman um 13 prósent á árinu 2020 vegna efnahagslegra áhrifa kórónafaraldursins. Ef sú sviðsmynd rætist og hagvöxtur verður undir meðallagi á næstu árum getur tekið sjö ár að vinna upp framleiðslutapið. Þetta er á meðal þess sem kemur fram í greiningu Samtaka atvinnulífsins og Viðskiptaráðs Íslands, sem telja að Seðlabanki Íslands þurfi að nota svigrúmið sem hann hefur til þess að grípa til afgerandi aðgerða.

„Óvissan er mikil um þessar mundir og staða atvinnulífsins þröng. Í ljósi þessa töldum við mikilvægt að reyna að átta okkur á hversu mikil áhrifin verða með sviðsmyndgreiningu,“ segir Ásdís Kristjánsdóttir, forstöðumaður efnahagssviðs Samtaka atvinnulífsins, sem vann greininguna í samstarfi við Konráð S. Guðjónsson, aðalhafgræðing Viðskiptaráðs Íslands.

„Því miður hafa horfurnar verið að versna almennt undanfarnar vikur samfara því sem innlendir og erlendir hagvísar hafa verið að birtast,“ bætir Ásdís við. „Það er mikilvægt að hagstjórnin geri ráð fyrir hinu versta og taki ákvarðanir út frá því, enda kann skaðinn að vera þeim mun meiri ef ákvarðanir eru teknar á ofbjartsýnum forsendum.“

Í greiningunni eru settar fram þrjár sviðsmyndir um þróun lykilstærða í hagkerfinu: Talsvert högg, mikið högg og mjög þungt högg. Grunnsviðsmyndin er „mikið högg,“ en samkvæmt henni verður 13 prósentu samdráttur í landsframléiðslu sem samsvarar ríflega 380 milljónum króna. Gangi spáin eftir verður ríflega 80 prósentu samdráttur í komu ferðamanna til landsins á þessu ári. Fjöldi ferðamanna á árinu verður rúmlega 360 þúsund, sem er álíka fjöldi og mældist á árinu 2004. Alls dregst þá útflutningur saman um 34 prósent.

„Fá ríki í heiminum eru útsettari fyrir áfalli í ferðaþjónustu en Ísland, ef horft er til útflutningstekna ferðaþjónustunnar sem hlutfalls af heildinni. Því verða áhrifin á íslenskt atvinnulíf líklega mun víðtækari en almennt í öðrum ríkjum. Það eru forsendur til að ætla að höggið verði það mesta sem við höfum séð í hundrað ár,“ segir Ásdís og vísar til þess að fara þurfi aftur til ársins 1920 til að finna meira en 13 prósentu samdrátt í íslensku efnahagslífi.

Viðsnúningur á efnahagshorfum mun hafa verulega neikvæð áhrif á fjárfestingar í atvinnulífinu og íbúðarhúsnæði. Atvinnuvegafjárfesting dregst saman um 34 prósent. Fjárfestingaráttak ríkisins mun dempa höggið en ekki koma í veg fyrir samdrátt í fjárfestingum, sem verður 24 prósent.

Samkvæmt grunnsviðsmyndinni dregst einkaneysla saman um 8 prósent. Um 58 prósent af neyslu heimila eru ekki hreinar nauðsynjavörur og því hefur samkomubann veruleg áhrif á neysluhegðun heimila. Þá mun atvinnuleysi fara upp í 10 prósent en jafnframt er bent á að í niðursveiflum dregur úr atvinnuþátttöku sem aftur dregur úr mældu atvinnuleysi.

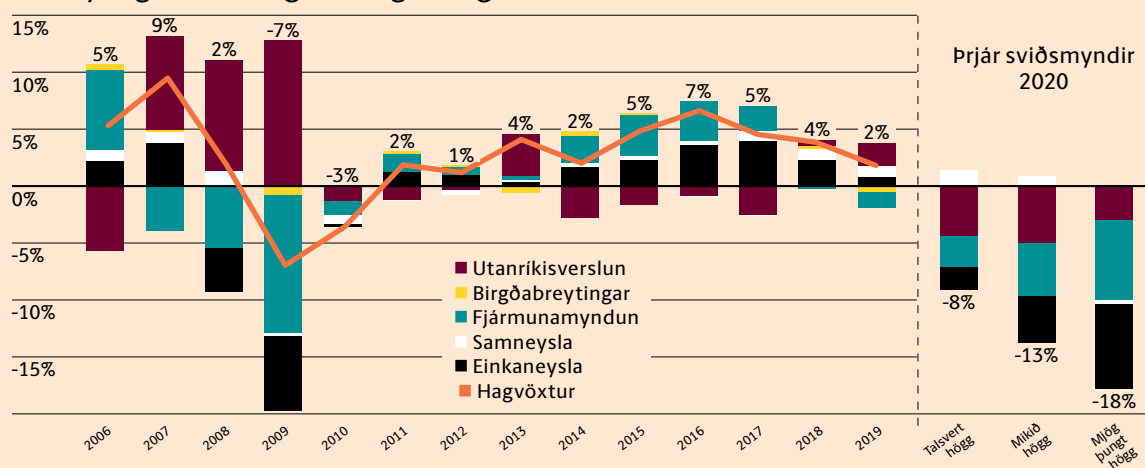
Allt að 18 prósentu högg

Bjartsýna sviðsmyndin, „talsvert högg“, gerir ráð fyrir 65 prósentu fækkun ferðamanna, sem verði 700 þúsund á árinu. Fækkun þeirra, ásamt öðrum þáttum, leiði til þess að samdráttur landsfram-

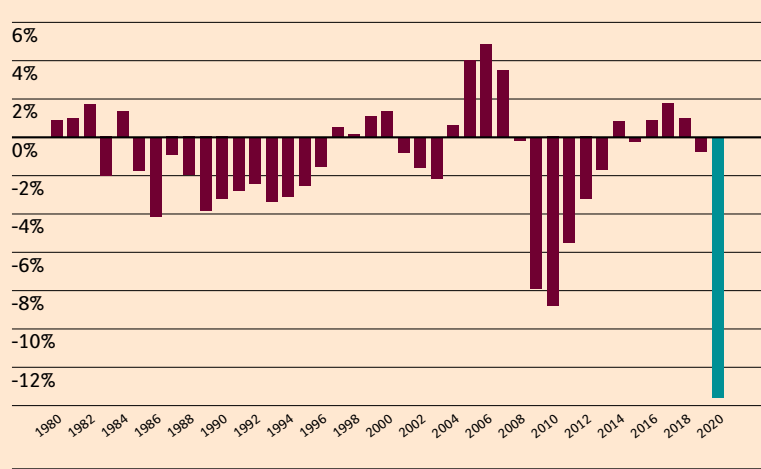
Landsframléiðsla á mann á föstu verðlagi

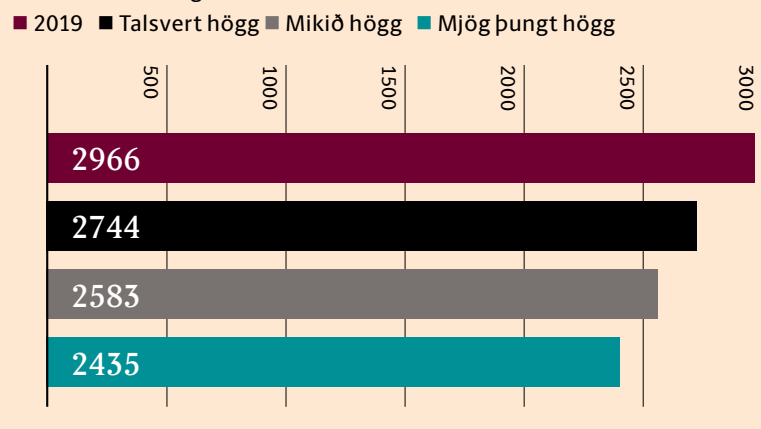
Hagvöxtur og framlag undirliða

Afkoma ríkissjóðs og áætlun fyrir árið 2020

Mögulegur samdráttur í landsframléiðslu

Svartsýna sviðsmyndin gerir ráð fyrir allt að 18 prósentu samdrætti.

leiðslu verði um 8 prósent, jafngildi 222 milljónum króna. Samdráttur einkaneyslu nemi 4 prósentum og samdráttur fjárfestinga 14 prósentum.

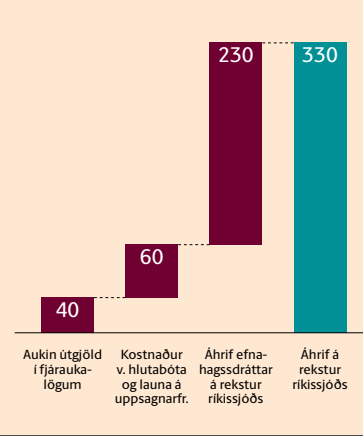
Svartsýna sviðsmyndin, „þungt högg“, gerir hins vegar ráð fyrir

að nær engir ferðamenn komi til landsins og að samdrátturinn verði því allt að 18 prósent, eða um 530 milljarðar króna. Fjárfesting dregst saman um 34 prósent og einkaneysla um 15 prósent. Þá muni atvinnuleysi fara upp í 13 prósent.

Langvarandi áhrif

Ásdís bendir á að áhrif niðursveiflunnar muni vara í einhverjum árum, jafnvel þótt hagkerfið ná skjóttum bata.

Áætluð áhrif á rekstur ríkissjóðs v. COVID-19 ma. kr.

Hversu mörg ár mun taka að vinna upp framleiðslutapið?

Miðað við 2% árlegan hagvöxt

Talsvert högg	4 ár
Mikið högg	7 ár
Mjög þungt högg	10 ár

Miðað við 5% árlegan hagvöxt

Talsvert högg	2 ár
Mikið högg	3 ár
Mjög þungt högg	4 ár

Það hefur lítið heyrst frá Seðlabankanum. Mikilvægt er að bankinn virki enn frekar stjórnþæki sín og þær aðgerðir sem hafa verið boðaðar á meðan ein dýpsta kreppa í íslensku hagsögu gengur yfir.

Ásdís Kristjánsdóttir, forstöðumaður efnahagssviðs SA

myndin rætist og landsframléiðsla dregst saman um 13 prósent á þessu ári, mun taka 3 ár að vinna upp tapið miðað við 5 prósentu árlegan hagvöxt á næstu árum. Ef gert er ráð fyrir einungis 2ja prósentu hagvexti í kjölfar 13 prósentu samdráttar á þessu ári, tekur 7 ár að vinna upp tapið.

Dekksta sviðsmyndin, þar sem landsframléiðsla dregst saman um 18 prósent og hagvöxtur er einungis 2 prósent að meðaltali á næstu árum, felur í sér að 10 ár taki að vinna upp framleiðslutapið.

Svigrúm hjá Seðlabankanum

Sviðsmyndir SA og VÍ eru almennt dekkri en aðrar spár sem hafa verið settar fram. Seðlabanki Íslands setti til að mynda fram tvær sviðsmyndir í apríl þar sem sú bjartari gerði ráð fyrir 4 prósentu samdrætti en sú dekkri gerði ráð fyrir 6 prósentu samdrætti. Þá hefur Fjármálaráðuneytið spáð 9 prósentu samdrætti og Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn 7 prósentu samdrætti.

Ríkisstjórnin hefur kynnt þrjá aðgerðapakka sem ætlað er að sporna gegn efnahagslegum áhrifum kórónafaraldursins. Samkvæmt greiningunni munu aðgerðirnar og efnahagssamdrátturinn hafa neikvæð áhrif á rekstur ríkissjóðs að fjárhæð 330 milljónum króna. Útlit er fyrir að ríkissjóður verði rekinn með halla sem nemur 14 prósentum af landsframléiðslu, en það er mesti hallarekstur ríkissjóðs í 40 ár.

Ásdís segir að hagstjórnin þurfi að vera undir það búin að verstu spár geti orðið að veruleika, en svigrúm stjórnvalda sé takmarkað. Önnýtt svigrúm sé hins vegar hjá Seðlabanka Íslands sem þurfi að grípa til afgerandi aðgerða.

„Þegar kemur að næstu aðgerðum hagstjórnar er boltinn hjá Seðlabankanum. Þrátt fyrir að bankinn hafi fyrir tveimur mánuðum lækkað stýrivexti í tveggjum árum eru vextir hér langtum hærrir en það sem við sjáum í öðrum iðnríkjum. Seðlabankinn hefur því ónotað svigrúm, en í flestum iðnríkjum eru stýrivextir komnir niður í núll. Verðbólguhorfur og væntur framleiðslulaki gefa ekki tilefni til annars en að stýrivextir á Íslandi lækki áfram,“ segir Ásdís.

Seðlabanki Íslands lækkaði stýrivexti í tveggjum í mars ásamt því að lækka bindiskyldu niður í núll og afnema sveiflujöfnunarauka. Seðlabankinn beitti ekki hagstjórnartækjum sínum í apríl en í fyrradag hófust kaup bankans á skuldabréfum ríkissjóðs á eftirmarkaði.

„Það hefur lítið heyrst frá Seðlabankanum. Mikilvægt er að bankinn virki enn frekar stjórnþæki sín og þær aðgerðir sem hafa verið boðaðar á meðan ein dýpsta kreppa í íslensku hagsögu gengur yfir. Frekari vaxtalækkanir eru dæmi um almenna aðgerð sem nær til bæði heimila og fyrirtækja,“ segir Ásdís.

SKOÐAÐU
ÚRVALIÐ Á
BODLEID.IS

YEALINK FJARFUNDABÚNAÐUR HAFÐU FUNDINN Í FULLUM GÆÐUM

Yealink er traustur og öflugur fjarfundabúnaður fyrir Microsoft og Zoom umhverfi með miklum hljóðgæðum og mynd með frábærri skerpu svo allir fundarmenn fá að njóta sín – hvar í heiminum sem þeir eru.

Certified for
Microsoft Teams

Certified for
Skype for Business

PANTAÐU FUND OG SJÁÐU
HVAD ÞÚ GETUR SPARAÐ

AKRALIND 8 201 KÓPAVOGI BODLEID.IS SÍMI 535 5200

BODLEID

Búast má við frekari afskriftum lána

Arion banki og Íslandsbanki færðu hlutfallslega svipað mikið af fyrirtækjalánum á áhættustig tvö á fyrsta fjórðungi. Tilfærslan var talsvert minni hjá Landsbankanum. Þær sviðsmyndir sem lágu til grundvallar mati bankanna á væntu útlánatapi úreltust fljótt.

Kristinn
Ingi Jónsson
kristinningi@frettabladid.is

Landsbankinn færði umtalsvert minna af fyrirtækjalánum sínum yfir á áhættustig tvö en Arion banki og Íslandsbanki á fyrstu þremur mánuðum ársins, samkvæmt samantekt Markaðarins. Útlán banka færast á áhættustig tvö þegar veruleg aukning hefur orðið í útlánaáhættu frá því að lánin voru fyrst veitt og ber bönkunum þá að færa lánin niður sem nemur væntu útlánatapi út líftíma þeirra.

Þær efnahagssviðsmyndir sem lágu til grundvallar mati bankanna á útlánaáhættu og væntu útlánatapi í lok fyrsta ársfjórðungs hafa nú úrelst í ljósi hratt versnandi efnahagshorfa vegna heimsfaraldurs kórónaveirunnar og má því leiða líkur að því að bankarnir þurfi að færa enn frekar niður virði lána sinna á næstu fjórðungum, að mati viðmælenda Markaðarins.

Sem dæmi gerir grunnsviðsmynd Íslandsbanka, sem byggist á spá bankans frá 25. mars síðastliðnum, ráð fyrir því að landsframleiðsla dragist saman um fimm prósent í ár en til samanburðar spáði Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn því í síðasta mánuði að samdrátturinn í ár yrði ríflega sjö prósent.

Þá miðar grunnsviðsmynd Landsbankans við að ein milljón ferðamanna muni sækja Ísland heim í ár borið saman við nýlega sviðsmynd fjármála- og efnahagsráðuneytisins sem gerir ráð fyrir að fjöldi ferðamanna verði nokkuð undir fimm hundruð þúsundum.

Í fjárfestakynningu sem Íslandsbanki gaf út í tilefni af fjórðungs- uppgjöri bankans í líðinni viku var tekið sérstaklega fram að breyttar sviðsmyndir kæmu til með að endurspeglast í virðisrýrnun útlána bankans í lok annars ársfjórðungs.

Stefán Pétursson, framkvæmdastjóri fjármálasviðs Arion banka, nefndi á fundi með fjárfestum í síðustu viku að í ljósi óvissunnar í efnahagsmálum „getum við ekki útilokað frekari virðisrýrnun“. Hann áréttaði þó að ekki mætti gera ráð fyrir áframhaldandi niðurfærslum að sama umfangi og á fyrsta fjórðungi.

„Þetta er sýn okkar á lánabókina eins og hún er núna,“ sagði hann.

Þá var haft eftir Lilju Björk Einarsdóttur, bankastjóra Landsbankans, í afkomutilkynningu bankans að líklegt mætti telja að „minni tekjur viðskiptavina og aukin skuldsetning muni hafa neikvæð áhrif á láns- hæfi þeirra sem leiðir til enn meiri virðisrýrnunar útlána“.

Byggja á væntu útlánatapi

Uppgjör bankanna fyrir fyrstu þrjá mánuði ársins lituðust af virðisbreytingum útlána vegna áhrifa kórónaveirunnar. Mest var virðisrýrnunin hjá Landsbankanum eða um 5,2 milljarðar króna. Íslandsbanki færði niður virði útlána um 3,5 milljarða króna og hjá Arion banka nam virðisrýrnunin tæplega 2,9 milljörðum króna. Í tilfellum bankanna þriggja jafngilti virðisrýrnunin um 0,4 prósentum aflánasöfnun þeirra.

Niðurfærslurnar komu að stórum hluta til vegna svartsýnni forsendna í svonefndum IFRS 9 líkönnum bankanna. Samkvæmt umræddum reikningsskilastaðli, sem tók gildi í byrjun árs 2018, verður mat á virðisrýrnun útlána að byggja á væntu útlánatapi en ekki á áorðnu útlánatapi líkt og áður var gengið út frá.

Arion banki og Íslandsbanki hafa fært stærstan hluta lána sinna til ferðabjónustunnar á stig tvö vegna aukinnar útlánaáhættu þeirra. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Erlendir bankar færa niður meira en fimmtíu milljarða dala af lánum

Bandarískir og evrópskir bankar munu líkast til færa niður virði útlána um meira en fimmtíu milljarða dala á fyrsta fjórðungi ársins, samkvæmt samantekt Financial Times, en um er að ræða umfangsmestu niðurfærslur í bankageiranum frá fjármálakreppunni á árunum 2008 til 2009.

Þó er misjafnt eftir bönkum með hvaða hætti þeir meta vænt útlánatöp en áður nefndur reikningsskilastaðall IFRS 9 veitir bönkunum talsvert svigrúm við matið.

Í tilmælum Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar til banka álfunnar, sem fjármálaeftirlitsnefnd Seðlabankans hefur sagst taka undir, er brýnt fyrir bönkunum að nýta sér umrætt svigrúm, „þannig að snögg og mikil breyting á varúðarfærslum á milli tímabila verði ekki til að draga úr lánveitingum og magna þannig niðursveiflu í hagkerfinu“.

Stofnunin segir auk þess mikilvægt að val á sviðsmyndum við matið „endurspegli að hér verður væntanlega um tímabundið ástand að ræða en meta þarf áhrifin til meðallangs og langs tíma“.

Í nýlegri umfjöllun hagfræðideildar Landsbankans er bent á að svo virðist sem norrænir bankar hafi stigið varlega til jarðar við matið í uppgjörum sínum fyrir fyrsta fjórðung ársins. Þannig hafi virðisrýrnun þeirra verið minni en margir fjárfestar hafi gert ráð fyrir.

„Bankar hafa mikið svigrúm við matið og hver og einn gerir þetta eftir sínu höfði,“ segir embættismaður í þýska fjármálaeftirlitinu í samtali við Financial Times. „Sumir afskrifa eins mikið og þeir geta ráðið við á meðan aðrir benda á óvissuna og reyna að takmarka afskriftir.“

Hlutfall fyrirtækjalána í þrepi tvö

	1.01.20	1.04.20
Arion banki	19%	32%
Íslandsbanki	4%	17%
Landsbankinn	10%	11%

banki mest bankanna af fyrirtækjalánum á áhættustig tvö – samtals um 80 milljarða króna – á fyrstu þremur mánuðum ársins. Þannig fór hlutfall fyrirtækjalána bankans á stigi tvö úr fjórum prósentum af fyrirtækjalánasafninu í lok síðasta árs í sautján prósent í lok fyrsta ársfjórðungs.

Rétt eins og Arion banki færði Íslandsbanki stærstan hluta af ferðabjónustulánum sínum á stig tvö en í lok marsmánaðar voru yfir áttatíu prósent lána bankans til atvinnugreinarinnar – upp á 75 milljarða króna – á því áhættustigi.

Minni breytingar urðu á áhættuflokkun fyrirtækjalána Landsbankans en fyrirtækjalán bankans á stigi tvö námu um ellefu prósentum af fyrirtækjalánasafni hans í lok mars borið saman við tíu prósent í árslok 2019. Færðust þannig fyrirtækjalán að virði um sautján milljarða króna á stig tvö á fyrsta fjórðungi ársins.

Hvorki kemur fram í ársreikningi né fjárfestakynningu Landsbankans hve stór hlutdeild af lánum bankans til ferðabjónustu – sem nema nærri eitt hundrað milljörðum króna – hafi verið á áhættustigi tvö í lok mars síðastliðins. Þó er tekið fram í ársreikningnum að vænt útlánatap bankans vegna lána til atvinnugreinarinnar hafi aukist úr 3,3 milljörðum króna í 5,4 milljarða króna á ársfjórðungnum.

11,6

milljarðar króna var samanlögð virðisrýrnun á útlánum viðskiptabankanna á fyrsta fjórðungi ársins.

Í nýlegri umfjöllun hagfræðideildar Landsbankans var bent á að umrætt mat – sem er í höndum bankanna sjálfra – væri huglægt og því stæðu bankar frammi fyrir erfiðum ákvörðunum í uppgjörsvinnu sinni.

Samantekt Markaðarins leiðir í ljós að Arion banki og Íslandsbanki færðu svipað mikið, hlutfallslega

séð, af fyrirtækjalánum á áhættustig tvö á fyrsta fjórðungi ársins en tilfærsla Landsbankans var hins vegar talsvert minni.

Þannig fór hlutfall þeirra fyrirtækjalána Arion banka sem eru á stigi tvö úr 19 prósentum af fyrirtækjalánasafni bankans í lok síðasta árs í 32 prósent í lok fyrsta fjórðungs. Af því má ráða að fyrirtækjalán að virði yfir fimmtíu milljarða króna hafi fært yfir á stig tvö á tímabilinu.

Þar munar mest um lán Arion banka til ferðabjónustu, sem er sú atvinnugrein sem verður fyrir hvað þyngsta högginu vegna kórónaveirunnar, en bankinn ákvað að færa slík lán að virði um 44 milljarða króna á stig tvö. Eru nú 95 prósent ferðabjónustulána bankans – um 59 milljarðar króna – á því stigi.

Ari Freyr Hermannsson, sérfræðingur hjá IFS greiningu, segir

þriggja milljarða króna niðurfærslu á útlánum bankans á fjórðungnum ekki hafa komið á óvart. Hún hafi verið í ágætu samræmi við niðurfærslur erlendra banka.

„Við gerum ráð fyrir auknum afskriftum á árinu en það er nær ómögulegt að reyna að leggja mat á umfang þeirra. Óvissan er það mikil. Það fer eftir því hvenær hagkerfi landsins tekur aftur við sér og hvernig fyrirtækin koma undan þessu mikla áfalli,“ segir hann.

Ari Freyr bendir á að Arion banki hafi fært ferðabjónustulán sín í þrep tvö vegna þess áfalls sem atvinnugreinin hefur orðið fyrir. Hafa þurfi í huga að óbein og afleidd áhrif ferðabjónustunnar á aðrar greinar séu veruleg og geti vel haft áhrif á gæði lánasafns bankans.

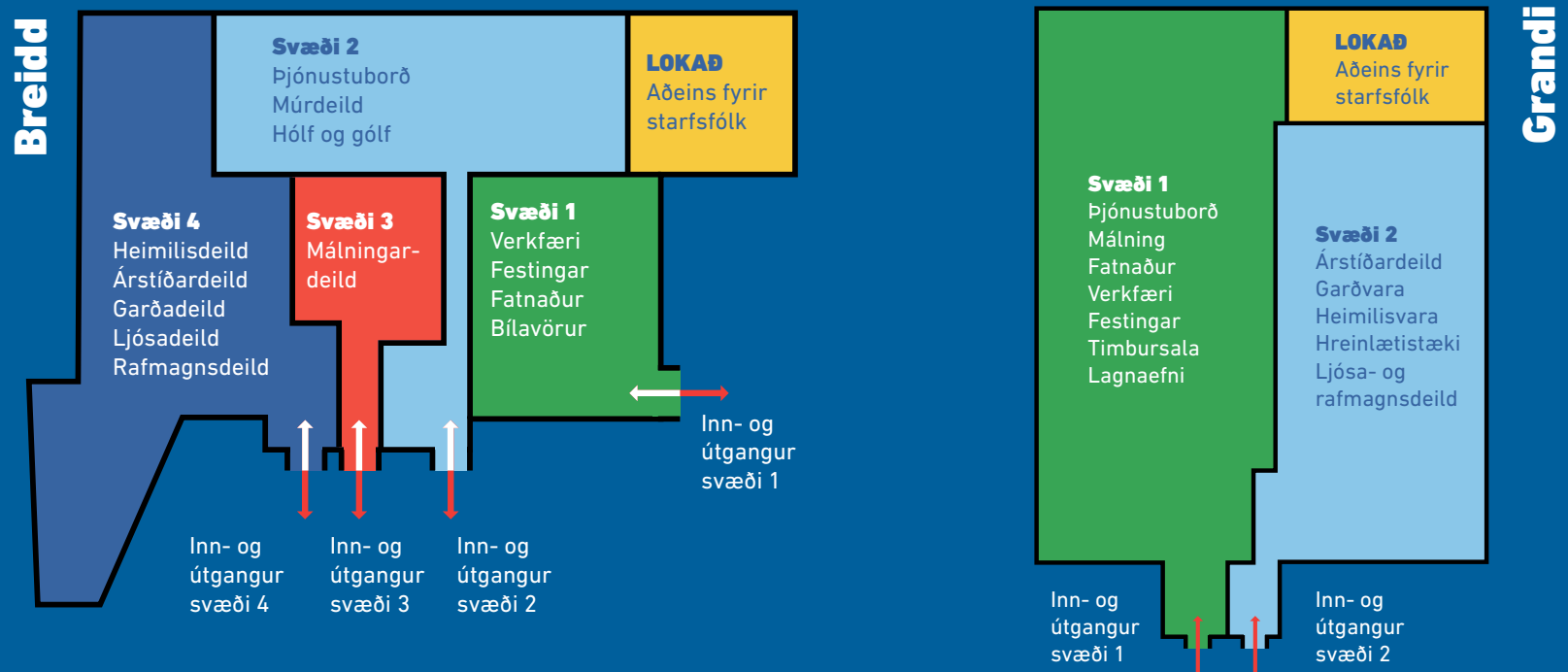
Áttatíu milljarðar á stig tvö Í fjárhæðum talið færði Íslands-

Við sýnum ábyrgð og stöndum með almannavörnum

Við höfum skipt verslunum okkar á höfuðborgarsvæðinu í nokkur afmörkuð svæði fyrir viðskiptavinum okkar. Hvert svæði hefur séringgang og ekki er hægt að fara á milli þeirra nema í gegnum inngang hvers svæðis fyrir sig. Að tilmælum yfirvalda gætum við þess að einungis 50 einstaklingar eru inni á hverju svæði á hverjum tíma.

Við höfum stóraukið þrif í öllum verslunum okkar og hafa viðskiptavinir aðgang að handspritti víða. Allar kerrur og aðrir snertifletir eru sótthreinsaðir reglulega af starfsfólki.

Sjá afgreiðslutíma BYKO á byko.is

Verslaðu í vefverslun BYKO

SENT ALLA DAGA HEIM

Pantaðu fyrir **kl. 14:00** alla daga vikunnar og þú færð vöruna **samdægurs** á höfuðborgarsvæðinu. Frí heimsending er á pöntunum yfir 20.000 kr

Það er líka enn hægt að

PANTA & SÆKJA í BYKO Breidd

Hægt er að sækja pantanir í BYKO Breidd við vörumóttöku við suðurgafli á afgreiðslutíma verslunar.

BYKO

GERUM ÞETTA SAMAN

Benedikt Gíslason, bankastjóri Arion banka.

Grunnrekstur Arion á siglingu

Greinandi Capacent hefur lækkað verðmat sitt á bankanum um rúmlega 5,5 prósent. Verðmatið er nú 162,3 milljarðar en fyrra mat hljóðaði upp á 172 milljarða. Verðmatsgengið er nú 94, um 45 prósentum yfir markaðsgengi, en það var 97.

Tap var af rekstri Arion banka eftir skatt sem nam tæplega 2,2 milljörðum króna á fyrsta ársfjórðungi 2020 og arðsemi eigin fjár var neikvæð upp á 4,6 prósent. Greinandi Capacent bendir hins vegar á að Arion banki sé á mikilli siglingu þegar kemur að grunnrekstrinum.

» Verðmatið er nú 162,3 milljarðar en fyrra mat nam 172 milljörðum króna.

„Mikill bati var í grunnrekstri og ljóst að grunnrekstur er að skila bankanum um 8 prósentu arðsemi eiginfjár líkt og gert var ráð fyrir,“ skrifar greinandi Capacent og bætir við að undir venjulegum kringumstæðum hefði verðmatsgengi hækkað að litlilega. Kórónafaraldurinn hafi hins vegar haft neikvæð áhrif á rekstur bankans líkt og rekstur flestra fyrirtækja á Íslandi.

Greinandinn rekur að tap af verðbréfaeignum, virðisýrnum útlána og tap vegna dótturfélaga hafi leikið bankann grátt. Ef lítið væri fram hjá virðisýrnum og tapi dótturfélaga hefði reksturinn skilað 2 milljarða króna hagnaði. Þá hefði hagnaðurinn numið 3,6 milljörðum sem samsvorar 7,6 prósentu arðsemi ef lítið væri fram hjá tapi af verðbréfum.

„Það er þó ekki raunhæft að eignir skili engri afkomu. Ef gert er ráð fyrir 2 prósentu ávöxtun verðbréfa eða svipaðri og á ríkisskuldabréfum, hefði afkoma grunnrekstrar verið um 4 milljarðar króna og arðsemi eigin fjár verið 8,5 prósent,“ segir í greiningunni. – þfh

Kaupaukar flugmanna verði byggðir á arðsemi Icelandair

Í tilboði Icelandair til flugmanna félagsins er lagt til að innleitt verði nýtt kaupaukakerfi sem grundvallist á arðsemi félagsins. Núverandi kerfi byggir á stundvísi og eldsneytisnotkun. Meðalgreiðslur hefðu verið hærri samkvæmt nýja kerfinu 2012 til 2016. Krafa um aukinn flug tíma er einn ásteytingarsteinn.

Stjórnendur Icelandair leggja til að í stað þess að flugmönnum félagsins verði greiddur kaupauki vegna stundvísi og lágmarkun eldsneytisnotkunar, fái þeir tiltekna hlutdeild í rekstrarhagnaði flugfélagsins. Slíkt fyrirkomulag tengi beint saman fjárhagslegan ávinning félagsins og flugmannanna.

Í tilboði sem fulltrúar flugfélagsins hafa lagt fyrir samninganefnd Félags íslenskra atvinnuflugmanna er þannig gert ráð fyrir því að núverandi kaupaukakerfi flugmanna félagsins verði breytt í grundvallaratriðum, samkvæmt heimildum Markaðarins.

Kaupaukakerfið byggir eins og áður sagði á stundvísi og eldsneytisnýtingu en stjórnendur Icelandair telja ekki heppilegt, eftir því sem heimildir Markaðarins herma, að launagreiðslur séu tengdar slíkum öryggistengdum þáttum. Til viðbótar hafi útreikningar á kaupauka verið flóknir og ógagnsæir.

Kaupaukakerfið sem Icelandair leggur til að verði innleitt, virkar með þeim hætti að 3,6 prósent af öllum rekstrarhagnaði félagsins umfram lágmarksarðsemi - sem er skilgreind sem 3,5 prósentu rekstrarhagnaðarhlutfall - renni í pott sem verði dreift til flugmanna í hlutfalli við starfshlutfall þeirra og grunnlaun.

Samkvæmt heimildum Markaðarins hefði nýja kerfið skilað flugmönnum Icelandair örlítið lægri greiðslum að meðaltali en núverandi kerfi á árunum 2012 til 2019. Þannig hefðu árlegar meðalgreiðslur til flugmanna samkvæmt nýja kerfinu numið að meðaltali um 413 þúsundum króna á tímabilinu til samanburðar við 437 þúsund krónur samkvæmt núverandi kaupaukakerfi.

Meðalgreiðslurnar hefðu verið hærri samkvæmt nýja kerfinu á

Icelandair leggur áherslu á að auka meðalflugtíma flugmanna félagsins um nærri 13%. FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

13%

yrði fjölgun meðalflugtíma flugmanna Icelandair á ársgrundvelli samkvæmt tilboði Icelandair.

árunum 2012 til 2016 en lægri á undanförunum þremur árum.

Í tilboði Icelandair til flugmanna eru auk þess lagðar til nokkrar breytingar á núverandi kjarasamningi svo fjölga megi vinnustundum flugmanna, eins og Fréttablaðið fjallaði um í gær, en með breytingunum myndi meðalflugtímum þeirra fjölga um sem nemur einu flugi til Evrópu í hverjum mánuði.

Þannig leggur félagið til, samkvæmt heimildum Markaðarins, að

úr núverandi kjarasamningi verði felld ákvæði um hámarksflugtíma, ákvæði um auka tveggja klukkustunda hvíldartíma þegar hvíld er tekin í heimahöfn og ákvæði um að bæta skuli við hvíldartíma tímamismun á milli þeirra staða þar sem áhöfn fær hvíld og tók síðast hvíld.

Jafnframt hefur Icelandair meðal annars lagt til að flugmenn félagsins muni geta gengið að einu helgarfríu vísu í mánuði í stað eins og hálf helgarfrís auk viðbótarhelgarfrís þriðja hvern mánuð.

Er umrædd krafa stjórnenda flugfélagsins 0um aukinn flugtíma flugmanna einn helsti ásteytingarsteinninn í kjaraviðræðunum, að sögn þeirra sem þekkja vel til mála.

Miðað við núgildandi kjarasamning flugmanna Icelandair er meðalflugtími flugtíma þeirra 585 á ári - sé miðað við efri mörk miðað við leiðakerfi flugfélagsins - en

samkvæmt tilboði félagsins færi meðalfjöldinn í 660, eftir því sem heimildir blaðsins herma.

Telur félagið þannig að með breytingunum yrði flugfélagið samkeppnishæft við keppinauta þegar kemur að vinnuframlagi flugmanna.

Núverandi samningur við flugmenn Icelandair rennur sem kunnugt er út í haust og hafa forsvarsmenn flugfélagsins sagt nauðsynlegt að gera á honum breytingar til lengri tíma til þess að tryggja samkeppnishæfni félagsins.

Eins og Fréttablaðið greindi frá í gær hljóðar tilboð félagsins að nýjum samningi, til fimm ára, upp á að engar launahækkningar komi til tals fyrstu tvö árin en síðan hækki laun um 2,5 til 3,5 prósent á ári á árunum 2023 til 2025.

hordur@frettabladid.is
kristinningi@frettabladid.is

Opel Grandland X Frábær ferðafélagi!

Verð frá 3.990.000 kr. Takmarkað magn

Bílabúð Benna hækkar ekki verð

FRYSTUM
GENGIÐ

THE FUTURE IS EVERYONE'S

opel.is

Reykjavík
Krókhálsi 9
Sími: 590 2020

Opið
Virka daga 9-18
Laugardaga 12-16

Reykjanesbæ
Njarðarbraut 9
Sími: 420 3330

Opið
Virka daga 12-17

Bílabúð
Benna

Ennþá meira úrval af listavörum

WorkPlus
Strigar frá kr. 195

Kolibri penslar
Handgerðir þýskir penslar
í hæsta gæðaflokki
á afar hagstæðu verði

Kolibri trönur
í miklu úrvali, gæða-
vara á góðu verði

Listverslun.is

Verkfæralagerinn

Smáratorgi 1, 201 Kópavogi, sími 588 6090, vl@verkfaeralagerinn.is
Mán.-fim. kl. 9-18, fös. kl. 9-18:30, lau. kl. 10-18, sun. kl. 12-17

Arni Sigurjónsson, nýkjörinn formaður Samtaka iðnaðarins, segir að iðnaður hafi staðið undir fjórðungi af landsframleiðslu í fyrra. „Atvinnugreinin er því Íslandi afar mikilvæg.“ FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR.

Teiknaði ekki leiðina í formanninn

Formaður Samtaka iðnaðarins segir að hvatar til nýsköpunar geti leitt til þess að hér verði til þrjú til fimm alþjóðleg fyrirtæki á borð við Marel og Össur á hverjum áratug. Hann segir að óskandi væri ef það tækist að þróa vinnumarkaðsmódelið í rétta átt.

Helgi Vífill
Júlíusson
helgivifill@frettabladid.is

Ég hafði ekki sérstakan metnað til að verða formaður Samtaka iðnaðarins eða teiknað leiðina í formannsstólinn í huganum. Alls ekki, segir Arni Sigurjónsson, yfirlögfræðingur Marel, sem nýlega var kjörinn formaður samtakanna.

„Það var ljóst að Guðrún Hafsteinsdóttir myndi stíga til hliðar eftir að hafa gegnt embættinu í sex ár. Reglur samtakanna, sem mér hugnast afar vel, kveða á um að stjórnarmenn megi einungis sitja samfleytt í sex ár og sami hámarks-árafjöldi gildir um stjórnarformanninn.

Þegar það styttist í að Guðrún myndi hætta fór síminn að hringja og fjölmargir félagsmenn skorudu á mig að bjóða mig fram. Suma þeirra þekkti ég vel og aðra ekki. Ég er í fjölbreyttu og krefjandi starfi og á stóra fjölskyldu. Það að vera formaður samtakanna útheimtir jafnan mikla vinnu. Ég þurfti því að velja því fyrir mér hvernig áskorunin horfði við mér og ræða við

Samtökin áttu tæpa sex milljarða

Verðbréfaeign Samtaka iðnaðarins nam rúmlega 5,6 milljörðum króna í árslok 2019. Tekjur af fjárfestingum námu 1,1 milljarði króna í fyrra og jukust þær um meira en 800 milljónir á milli ára. Akkur SI heldur utan um eignirnar. Arni segir að eignasafn Akks SI sé vel dreift í skráðum innlendum hlutabréfum og erlendum skuldabréfum.

Hvernig kemur það til að Samtök iðnaðarins sitja á svona miklum eignum?

„Sagan á bak við fjárfestinga- eignirnar er nokkuð mögnuð. Fyrir mörgum áratugum gáfu

félagsmenn samtökunum hlut í iðnaðarbanka að gjöf. Árið 1990 sameinaðist hann Alþýðubanka, Útvegsbanka og Verzlunarbanka og úr varð Íslandsbanki. Á einhverjum tímum áttunda og níunda ára síðis voru forstjórnarmenn samtakanna að selja hlutabréfin í bankanum og eiga frekar vel dreift safn af verðbréfum. Það hefur ávaxtast í árunum rás og gerir það að verkum að Samtök iðnaðarins geta verið með jafn öflugum starfsemi og raun ber vitni, við erum með marga sérfræðinga í vinnu – samtökin eru nú með tæplega 20 manns í vinnu – í ljósi þess að

við erum með borð fyrir báru. Að sjálfsögðu sveiflast tekjur af eignasafninu á milli ára. Árið í fyrra var einstaklega gott.

Félagsgjöldin standa ekki undir öllum rekstri samtakanna en fyrrnefnd gjöf og ávöxtun hennar í árunum rás gerir okkur kleift að halda úti öflugu starfi án þess að hækka félagsgjöldin. Félagsgjöldin eru tekjutengd og því er viðbúið að þau muni dragast saman í ár. Að því sögðu er reksturinn í föstum skorðum, velt er við hverri krónu og því höfum til dæmis hagrætt í rekstrinum á undanförunum árum.“

mína nánustu og samstarfsfólk hjá Marel. Úr varð að ég lét slag standa,“ segir hann.

Af hverju ákvaðstu að bjóða þig fram í stjórn Samtaka iðnaðarins fyrir fjórum árum?

„Það bar að með sama hætti. Til mín var leitað og á mig skorað að gefa kost á mér.“

Varaformaður í þrjú ár

Hvort störfuðu þeir innan eða utan Marel?

„Það var fjölbreyttur hópur félagsmanna, jafnt samstarfsmenn minir hjá Marel sem félagsmenn í ólíkum greinum iðnaðar sem höfðu orð á þessu við mig. Sigsteinn Grétarsson sem var framkvæmdastjóri hjá Marel hafði setið í stjórninni og var að hætta eftir sex ára setu. Ýmsum þótti greinilega mikilvægt að kalla eftir áframhaldandi starfskröftum frá Marel innan stjórnar Samtaka iðnaðarins, og ég fékk góða kosningu inn í stjórnina.

Ári eftir að ég var kjörinn í stjórn ákvað þáverandi varaformaður stjórnar samtakanna, Eyjólfur Arni Rafnsson, að gefa kost á sér til formanns Samtaka atvinnulífsins og hlaut kosningu í það embætti. Við brotthvarf hans valdi stjórnin nýjan varaformann og ég varð fyrir valinu. Frá þeim tíma höfum við Guðrún unnið náið saman. Ég hef því verið varaformaður í þrjú ár.“

Þú nefndir að embætti formanns væri mun tímafrekara en til dæmis

Okkar félagsmenn reikna með 20-40 prósentu samdrætti á árinu og sumir horfa á jafnvel svartari stöðu.

varaformanns. Hvers vegna er það? Hver eru verkefnin?

„Starfslýsing formanns Samtaka iðnaðarins er vitanlega ekki meitluð í stein og að einhverju leyti á valdi hvers formanns fyrir sig að móta hana. Embætti formanns er þó umfangsmeira en annarra stjórnarmanna þar sem hann er málsvari stjórnar og kemur fram fyrir hennar hönd. Undir það falla meðal annars samskipti við stjórnvöld, fjölmörg og auðvitað félagsmenn samtakanna eins og kostur er. Þá kemur formaður fram fyrir hönd stjórnar gagnvart framkvæmdastjóra og því eiga sér stað að jafnaði mikil samskipti og samstarf milli formanns og framkvæmdastjóra og annarra starfsmanna ef því er að skipta.

Samtök iðnaðarins standa jafnframt fyrir fjölmörgum fundum og viðburðum þar sem gera má ráð fyrir að formaður annaðhvort taki þátt eða sé að minnsta kosti við-

Félagsmálatróll frá Vík í Mýrdal

Árni Sigurjónsson, yfirlögfræðingur Marel, er 41 árs og á fjögur börn með eiginkonu sinni Guðrúnu Þóru Mogensen. „Ég er fæddur og uppalinn í Vík í Mýrdal og bjó þar fyrstu sex ár ævi minnar. Við fluttum í bæinn þegar faðir minn fór í lðnskólann í Reykjavík til að ljúka meistaraþrófi í húsmiði. Þá hafði hann nýlökkið við að reisa hús fyrir fjölskylduna fyrir austan en hlutirnir æluðust með þeim hætti að við fluttum ekki aftur

og höfum búið í Reykjavík síðan,“ segir hann.

„Við tók hefðbundin skólaganga. Ég gekk í Fossvogsskóla og Réttarholtsskóla. Þaðan lá leiðin í Verslunarskólann og loks nam ég lögfræði við Háskóla Íslands. Að námi loknu árið 2003 bauðst mér starf hjá Logos, stærstu lögmannsstofu landsins. Ég sinnti þar nær eingöngu störfum fyrir viðskiptalíf og skömmu seinna fór ég í eins árs meistaranám

í fjármála- og félagarétti við London School of Economics.

Árið 2007 þáði ég boð um að ganga til liðs við fyrrverandi samstarfsmann hjá Logos til Straums fjárfestingabanka og árið 2009 réði ég mig til Marel. Í störfum mínum fyrir Marel fæ ég tækifæri til að móta verkefni frá byrjun og vera nær rekstrinum og ákvarðanatökunni. Það að starfa innan fyrirtækis veitir tækifæri til að hafa áhrif á fleiri þætti og

er mun fjölbreyttara starf en í lögmenntu. Með árunum hefur starfssviðið innan Marel svo breiknað og ábyrgðin aukist samfara því.

Ég hef alla tíð haft áhuga á að hafa áhrif á nærumhverfi mitt til góðs og hef tekið virkan þátt í hvers konar félagsmálum. Sem dæmi var ég á sínum tíma forseti nemendafélagsins í Verslunarskólanum og varaformaður Orators, félags laganema,“ segir Árni.

Til að koma sprotum á legg þarf að skapa umhverfi sem er samkeppnishæft við önnur lönd. Við eigum í samkeppni við allan heiminn á þessu sviði.

ingariðnað sem þegar hafði fundið fyrir kólnun og veldur ýmsum erfiðleikum í framleiðsluðnaði en tekjur hafa aukist, til dæmis hjá sumum hugbúnaðar- og upplýsingatæknifyrirtækjum.

Leikjaidnaðurinn, sem er innan okkar vébanda, hefur til dæmis notið góðs af því að fólk er mikið heima við. Þar hafa tekjur aukist hratt. Sömu sögu er að segja affyrirtækjum sem bjóða upp á tæknilausnir, til dæmis fyrir fjarfundu.

Það er sláandi hvað atvinnuleysi er orðið mikið. Síðustu mánaðamót voru afar erfið. Hið jákvæða er að efnahagur landsins er í góðri stöðu til að takast á við vandann. Blessunarlega herjaði kórónaveiran ekki á heimshagkerfið árið 2010. Þá vorum við Íslendingar enn að vinna úr bankahruninu og skuldir voru miklar. Sú barátta hefði reynst okkur erfið.

Áskorunin sem við stöndum frammi fyrir er mikil. Það er of snemmt að spá fyrir um framhaldið. Óvissan er enn of mikil. En við megum vera bjartsýn. Við Íslendingar erum kreppuþolin þjóð og því miður býsna von óstöðugleika. Við höfum sigrast á mörgum kreppum í gegnum tíðina. Það ríkir mikil samheldni í samfélaginu enda erum við öll saman í þessu. Það þýðir ekkert annað en að bretta upp ermar og byrja að moka.“

Hvað þykir þér um viðbrögð ríkisstjórnarinnar við kórónaveirunni?

„Viðbrögð ríkisstjórnarinnar hafa verið góð. Aðgerðirnar eru skynsamlegar þó allar líkur séu á því að meira þurfi til. Við höfum komið til lögm og okkar og sjónarmiðum vel á framfæri við stjórnvöld.“

Hver eru þau?

„Við höfum lagt áherslu á mikilvægi þess að fjárfesta í innviðum, efla nýsköpun og bæta aðgengi fyrirtækja að lánsfé. Samkvæmt skýrslu sem Samtök iðnaðarins gáfu út árið 2017 var uppsöfnuð viðhaldsþörf innviða áætluð 372 milljarðar króna. Það þarf því að gera mun betur á því sviði. Viðhaldsþörfina má ekki einungis rekja til þess að hið opinbera hafi haldið að sér höndum á árunum eftir hrun heldur er til dæmis aukid álag á þjóðvegi, flugvelli og flutningskerfi raforku. Nú er lag til að spýta í. Það er lykilorðið til að koma hjólam atvinnulífsins af stað.“

Árni segir að verslun hafi aukist verulega strax eftir að samkomubannið var rýmkað. Sömu sögu sé að segja af ýmiss konar þjónustu. Umsvif verktaka séu háð því að ráðist sé í framkvæmdir. Ekki sé nóg að ríkið sé í framkvæmdum heldur þurfi verkefni frá almenningi einnig að koma til. „Þess vegna höfum við lagt áherslu á átakið Allir vinna en þá endurgreiðir ríkið almenningi virðisaukaskatt af kostnaði af vinnu iðnarmanna. Alþingi hefur leitt átakið í lög. Ríkisstjórnin hefur kynnt til sögunnar marga litla hvata sem geta skipt sköpum á erfiðum tímum.

Stýrivextir hafa lækkað hratt að undanfögnu og því ber að fagna. En

það veldur vonbrigðum að lækkunin hafi ekki skilað sér að fullu í bættum lánakjörum til atvinnulífsins. Við aðstæður sem þessar getur skuldsetning fyrirtækja og vaxtagreiðslur skilið á milli feigs og ófeigs.“

Tröllatrú á atvinnulífina

Hvernig horfir efnahagur fyrirtækja sem eru í Samtökum iðnaðarins við þér þegar kórónaveiran er á bak og burt?

„Staða þeirra verður afar misjöfn. Okkar félagsmenn reikna með 20-40 prósentu samdrætti á árinu og sumir horfa á jafnvel svartari stöðu. Mikill samdráttur í tekjum rýrir mjög eigið fé og getur kallað á aukna skuldsetningu. Sum fyrirtæki hafa blessunarlega borð fyrir báru. Önnur ekki og eiga því erfitt um vik að takast á við skyndilegt tekjufall. Þau munu þurfa að bregðast við með verulegu aðhaldi í rekstri.

Ég er bjartsýnn að eðlisfari og hef tröllatrú á íslensku atvinnulífi, að því gefnu að ástandið muni vara í tiltölulega skamman tíma. Ef það dregst langt fram á haust eða vetur fækkar þeim aðgerðum sem hið opinbera getur gripið til við að aðstoða atvinnulíf og óvissan verður meiri og kreppan dýpri.

Ef okkur tekst að komast í gegnum skaflið tiltölulega hratt verður staða Íslands sterk til langs tíma lítið,“ segir hann.

Árni segir að íslenskt atvinnulíf vanti fleiri stöðir. „Við höfum einblint á eina atvinnugrein í einu til að bæta okkur, eins og sjávarútveg, fjármálaþjónustu og ferðamennsku. Nú þurfa allar atvinnugreinar landsins að taka höndum saman og vinna að því að þessi áratugur verði áratugur nýsköpunar. Það er leiðin fram á við.“

Við höfum mikla trú á að Ísland geti staðið framarlega í nýsköpun. Mikilvægt skref í þá átt var sú ákvörðun stjórnvalda að hækka hlutfall endurgreiðslu á rannsóknar- og þróunarkostnaði úr 20 í allt að 35 prósent og heildarþak á greiðslur til hvers fyrirtækis fór úr 600 í 1.100 milljónir króna.“

Hvað þurfum við að gera til að ná árangri í nýsköpun? Fjölmenn láglaunalönd eins og Kína og Indland hafa metnað til að láta til sín taka á þessu sviði. Þar eru margir góðir námsmenn sem skiptir tæknifyrirtæki máli.

„Þau hafa fólksfjöldann fram yfir okkur en við höfum aðra kosti. Smáðin getur reynst sóknarfæri. Taka má Marel sem dæmi. Fyrirtækið náði árangri vegna náinnar samvinnu við viðskiptavinum að þróun lausna. Náðin og samvinnan er mikil hér á landi.“

Til að koma sprotum á legg þarf að skapa umhverfi sem er samkeppnishæft við önnur lönd. Við eigum í samkeppni við allan heiminn á þessu sviði. Þess vegna þurfa lög og reglur að vera skynsamleg, styrkjumhverfi þarf að vera gagnsætt, aðgengilegt og styðja við fyrirtækin. Endurgreiðsla á rannsóknar- og þróunarkostnaði skiptir hér til dæmis miklu máli og auknir hvatar til nýsköpunar sem urðu að veruleika nú í vikunni geta gert það að verkum að hér verði til þrjú til fimm alþjóðleg fyrirtæki á borð við Marel, Össur og CCP á hverjum áratug í stað þess að eitt eða jafnvel ekkert slíkt félag verði til.

Ég segi óhikað að samfélags-

gerðin og samstöðumátturinn geri það að verkum að við eigum möguleika á að standa okkur vel á þessu sviði. Hér skiptir líka máli þolgaði landsmanna og þetta reddast hugfar. Það nýtist vel þegar hrinda á nýjum hugmyndum í framkvæmd.“

Má engan tíma missa

Er menntakerfið að spila með og stuðla að því að nemendur hafi þá þekkingu sem til þarf til að ná árangri í nýsköpun?

„Já, menntakerfið leggur sitt af mörkun en það má gera enn betur. Það þarf að færa menntakerfið nær nútímanum. En skólakerfið hefur tekið stórt stökk þegar kemur að tæknimálum. Sömu leiðis hefur verið gert stórátak í iðn- og starfsnámi og erum við í samstarfi við menntamálaráðuneytið um umbætur í þeim málum.“

Samtök iðnaðarins hafa lagt mikla áherslu á menntamálin. Við beitum okkur bæði með almennri stefnumörkun í menntamálum og einnig í gegnum eignarhluti Samtaka iðnaðarins í Tækniskólanum og Háskólanum í Reykjavík. Það hefur tekið langan tíma að bæta menntakerfið og við munum halda áfram að beita okkur fyrir nauðsynlegum breytingum. Það má samt engan tíma missa í þeirri vinnu. Skólar í öðrum löndum taka framförum og það bitnar á samkeppnishæfni okkar til að keppa alþjóðlega.“

Árni leggur ríka áherslu á að það sé mikilvægt að íslensk fyrirtæki geti ráðið erlenda sérfræðinga sem geti miðlað þekkingu til samstarfsmanna. „Við megum ekki gleyma því að við erum einungis um 360 þúsund á Íslandi. Stundum höldum við að við séum mun fleiri! Erlendir sérfræðingar hafa mikið fram að færa og kenna og leiðbeina samstarfsfólki sínu, sem skilar sér margfalt til baka.“

Þá komum við aftur að menntakerfinu. Það er eflaust ljón í veginn fyrir hóp erlendra sérfræðinga sem vilja flytja til Íslands í faein ár með börnin sín að öll kennsla í skólanum sé á íslensku?

„Það hefur sem betur fer verið að breytast. Eitt dæmi um slíkt er Alþjóðaskólinn, sem er alþjóðlegur grunnskóli sem stofnaður var árið 2004 og er í Garðabæ. Sá skóli býður bæði upp á tvítýngda og enska námsbraut. Eins hefur orðið vakning hvað þetta varðar í nokkrum framhaldsskólum.“

Árni bendir á að fyrir hvert stórt tæknifyrirtæki sem kemst á legg spretti fram fjöldi sprota sem fyrrverandi starfsmenn fyrirtækjanna stofni. Oft og tíðum á grunni reynslu sem þeir öðluðust hjá vinnuveitandanum sem náð hafði langt á sínu sviði. „Stórt tæknifyrirtæki getur því af sér mörg önnur fyrirtæki. Það sýnir reynslan frá Marel, Össuri og CCP. Það skapar fjölbreytni og rennir fleiri stöðum undir atvinnulíf.“

Gerbreytt staða

Er lífskjarasamningurinn brostinn eftir að kórónaveiran blossaði upp?

„Staðan á vinnumarkaði er erfið, eins og öllum ætti að vera ljóst. Lífskjarasamningurinn var mikilvægt skref fyrir ári síðan en við horfum á gjörbreytt landslag í dag. Það væri óskandi að okkur tækist að halda áfram að þróa vinnumarkaðsmódelið í rétta átt. Við megum ekki festast í sömu leiðum og hafa leitt

til þess að það blossi upp deilur og verkföll með reglulegum hætti. Á sama tíma ríkir friður á vinnumarkaði á hinum Norðurlöndunum. Þau hafa borið gæfu til að hækka laun með skynsömum hætti. Þar eru launahækkanir mun lægri en hér hefur verið samið um og markmiðin skýr. Það hefur reynst launþegum og atvinnulífina vel enda ríkir þar meiri efnahagslegur stöðugleiki en hér.“

Hluti atvinnurekenda hefði í reynd þurft að greiða starfsmönnum lægri laun en þess í stað er þeim gert að greiða þeim hærri laun í þessu árferði?

„Það er staðan. Þess vegna voru það vonbrigði að ASÍ skyldi hafna umleitun Samtaka atvinnulífsins um að fresta launahækkunum eða bregðast við aðstæðum með einhverjum hætti. Mörg fyrirtæki höfðu ekki efni á launahækkunum.“

Burtséð frá áhrifum kórónaveirunnar á efnahagslífið. Hvaða mál vilt þú setja á oddinn sem formaður Samtaka iðnaðarins?

„Ég hef verið afar ánægður með stefnu samtakanna og mun starfa áfram eftir henni. Við höfum lagt ríka áherslu á nýsköpun, menntun, innviði og betra starfsumhverfi með því að gera það sveigjanlegra og ná fram stöðugleika. Atvinnurekendur þurfa stöðugleika í rekstri. Takist að koma á stöðugleika mun það leiða til aukins hagvaxtar því fyrirtækin munu geta ráðið í frekari fjárfestingar og aukið framleiðni. Í sveiflukenndu rekstrarumhverfi eiga stjórnendur fyrirtækja það til að halda að sér höndum til að lenda ekki í þeim aðstæðum að hafa fjárfest ríkulega skömmu fyrir samdráttarskeið. Það getur reynst öllum rekstri skeinuhætt.“

Þegar kórónaveiran er á bak og burt kann að vera að við sem þjóð förum í sjálfskoðun og spyrjum: Hvar erum við stödd, hvað höfum við gert vel og hvað getum við gert betur? Á þessum tímapikti ættu stjórnvöld og atvinnulíf að horfa til framtíðar og leiða saman hesta sína með það fyrir augum að móta heildstæða atvinnustefnu. Það verður einstakt tækifæri fyrir Ísland að ráðast í þá vinnu.“

Raunhæfar lausnir

Hversu móttækileg eru stjórnvöld fyrir sjónarmiðum hagsmunasamtaka?

„Það er örugglega allur gangur á því. Hvað okkur varðar, leggjum við mikla vinnu og metnað í að brjóta málin til mergjar og átta okkur á hvað er raunhæft að fara fram á við stjórnvöld. Þannig ræðum við ekki eingöngu vandamálin sem við okkur blasa heldur leggjum líka til raunhæfar og rökstuddar lausnir. Hinn valkosturinn væri að ýta hlutum blindandi á undan okkur án nægilegs undirbúnings og yfirvegnaðar og krefjast gríðarlegra úrbóta. Þetta snýst um að eiga gott og uppbyggilegt samtal við ýmsa aðila, eins og alþingismenn, stjórnkerfið og launþegahreyfinguna. Ég tel almennt að fólk kunni að meta það hve úthugsaðar og vel rökstuddar tillögur okkar eru.“

Við berum hag þjóðarinnar fyrir brjósti, hagsmunir atvinnulífs og þjóðfélagsins eru samofnir. Að sjálf sögðu nást ekki allar okkar tillögur í gegn en það er mikilvægt að vekja athygli á sjónarmiðum iðnaðarins. Hafa þér í huga að dropinn holar steininn.“

Hlutfé aukið um 500 milljónir vegna kaupa á Viðskiptahúsinu

Hlutfé Íslenskra verðbréfa var aukið um 500 milljónir króna í fyrra vegna kaupa verðbréfafyrirtækisins á Viðskiptahúsinu, eftir því sem fram kemur í nýjum ársreikningi fyrrnefnda félagsins.

Stjórn Íslenskra verðbréfa nýtti sér heimild til hlutfjárakningarinnar í kjölfar þess að öllum fyrirvörum vegna kaupanna var aflétt í lok maí í fyrra.

Markmiðið með kaupunum var, eins og sagði í tilkynningu frá verðbréfafyrirtækinu, að „skapa sérhæft fjármálafyrirtæki í eignastýringu, miðlun og ráðgjöf með sérstöðu í staðsetningu utan höfuðborgar-

svæðisins og atvinnulífssérhæfingu“. Viðskiptahúsið hefur meðal annars sérhæft sig í ráðgjöf og þjónustu til fyrirtækja í sjávarútvegi.

Við kaupin eignaðist fyrrverandi eigandi Viðskiptahússins, félagið Björg Capital í eigu Þorbjargar Stefánsdóttur, helmingshlut í Íslenskum verðbréfum en Þorbjörg er eiginkona Jóhanns M. Ólafssonar, stofnanda Viðskiptahússins og núverandi forstjóra Íslenskra verðbréfa.

Tap varð á rekstri Íslenskra verðbréfa upp á 88 milljónir króna í fyrra, samkvæmt ársreikningnum, borið saman við 68 milljóna króna tap árið áður.

Heildartekjur verðbréfafyrirtæk-

isins voru um 707 milljónir króna í fyrra og jukust um 23 prósent frá árinu 2018 en rekstrargjöld þess voru 813 milljónir króna á síðasta ári borið saman við 695 milljónir króna árið 2018.

Í ársreikningnum er tekið fram að verulegur kostnaður hafi fallið til í fyrra vegna umfangsmikilla hagræðingaraðgerða en það er mat stjórnenda Íslenskra verðbréfa að aðgerðirnar muni draga úr kostnaði sem nemur um 150 milljónum króna á þessu ári miðað við síðasta ár.

Samstæðan var með eignir í stýringu upp á tæplega 97 milljarða króna í lok síðasta árs. – kij

Gengið var frá kaupum á Viðskiptahúsinu í maí í fyrra. FRÉTTABLAÐIÐ/PJETUR

Margit Robertet er framkvæmdastjóri Freyju framtakssjóðs.

Fjárfesti fyrir 520 milljónir króna í Ísmar

Freyja framtakssjóður, sem er í rekstri Kviku banka, fjárfesti fyrir riflega 520 milljónir króna í Ísmar á síðasta ári, að því er fram kemur í nýlegum ársreikningi sjóðsins. Framtakssjóðurinn festi kaup á tæplega helmingshlut í félaginu.

Umrædd fjárfesting sjóðsins, sem Samkeppniseftirlitið samþykkti í mars í fyrra, var hans fyrsta frá því að hann var settur á stöfn um mitt ár 2018. Seljandi var Sjávarsýn, fjárfestingafélag Bjarna Armannssonar, forstjóra Iceland Seafood International, sem er áfram meirihluta eigandi í félaginu.

» Áskriftarloforð fjárfesta í Freyju framtakssjóði, sem eru einkum lífeyrissjóðir og Kvika banki, nema samantlagt átta milljörðum króna.

Í ársreikningi Freyju er tekið fram að rekstur Ísmar, sem sérhæfir sig í ráðgjöf og sölu á tækjabúnaði til meðal annars hvers konar landmælinga, vélstýringa og lasertækni, hafi nokkurn veginn gengið samkvæmt áætlun það sem af er ári, þrátt fyrir heimsfaraldur kórónaveirunnar.

Framtakssjóðurinn keypti auk þess tæpan sextán prósent hlut í Arctic Adventures í janúar síðastliðnum en samkvæmt heimildum Markaðarins miðaðist kaupverð sjóðsins við að heildarvirði ferðaþjónustufyrirtækisins væri samantlagt líðlega tíu milljarðar króna.

Félagið glímur sem kunnugt er við algert tekjuhrun í kjölfar kórónaveirunnar en í ársreikningi Freyju er tekið fram að mikil óvissa sé um hvert umfang neikvæðra áhrifa veirunnar verði á starfsemi félagsins.

Alls nema áskriftarloforð fjárfesta í sjóðnum, sem eru einkum lífeyrissjóðir og Kvika banki, átta milljörðum króna en þegar hafa verið innkölluð loforð upp á 2,7 milljarða króna. Freyja fjárfestir fyrst og fremst í óskráðum félögum. – kij

Rekstur netverslana sem ekki auglýsa mun lognast út af

Auglýsendur fóru í fimm vikna dvala í samkomubanninu. Sahara gekk nýverið í Samband íslenskra auglýsingastofa. Kári Þór Guðjónsson fjárfesti nýlega í auglýsingastofunni. Gæta verður hófs í sölu-mennsku á samfélagsmiðlum. Vinna í styttri herferðum til að viðskiptavinir geti brugðist betur við.

Rekstur fjölda netverslana sem komið hefur verið á fót að undanförunu mun valda vonbrigðum vegna þess að eigendur þeirra hafa ekki varið fé í markaðssetningu þeirra. Þetta segir Davíð Lúther Sigurðarson, framkvæmdastjóri auglýsingastofunnar Sahara.

„Margir brugðust við aðstæðum á markaði vegna kórónaveirunnar með því að opna netverslun. Sumir gerðu þau mistök að huga ekki að markaðssetningu netverslunarinnar. Á næstu átta til tólf mánuðum mun rekstur margra þeirra lognast út af, af þeim sökum.

Það er ekki nóg að opna netverslun heldur þarf að hlúa að henni með skipulögðu markaðsstarfi og huga að tengingum við Facebook, Google og fleira. Netverslunum sem sinna markaðsmálum af myndarskap mun vegna mun betur. Það getur kostað 400 þúsund krónur að hengja skilti á verslun við Laugaveg sem er vinsæl göngugata. Það skýtur því skökku við að gera lítið sem ekkert í þá veru fyrir netverslun,“ segir hann.

Sameinuðust fyrir fjórum árum Sahara, sem á rætur að rekja til ársins 2009, gekk í Samband íslenskra auglýsingastofa á dögnum. „Framleiðslufyrirtækið Silent og markaðsfyrirtækið Sahara sameinuðust fyrir fjórum árum. Fyrirtækin höfðu starfað náið saman og einbeittu sér að netmarkaðssetningu en í kjölfar sameiningarinnar hófum við að bjóða 360 gráðu þjónustu í markaðsmálum en með ríka áherslu á stafræna markaðssetningu.

Í kjölfarið fengum við mikið af minni og meðalstórum fyrirtækjum í viðskipti sem höfðu ekki haft ráð á að vera í viðskiptum hjá auglýsingastofu enda bjóðum við sanngjarnt verð,“ segir Davíð Lúther.

Sigurður Svansson, sem stýrir stafrænum markaðsmálum Sahara, segir að það hafi sýnt sig að samspil allra miðla leiði til góðs árangurs. „Að því sögðu hafa herferðir okkar þar sem einblint er á stafræna miðla sýnt mikinn árangur,“ segir hann.

Velti nærri 500 milljónum

Að sögn Sigurðar velti Sahara tæplega 500 milljónum króna í fyrra og er með 26 starfsmenn. Sahara er í eigu fjögurra stjórnenda auglýsingastofunnar auk þess sem Kári Þór Guðjónsson fjárfestir gekk nýverið í hluthafahópinn. Hann hefur meðal annars átt í Skeljungu

Stjórnendur og eigendur auglýsingastofunnar Sahara sem velti nærri 500 milljónum í fyrra eru Sigurður Svansson, Davíð Lúther Sigurðarson, Hallur Jónasson og Arna Þorsteinsdóttir. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Siðustu tvær vikur hefur verið mikið að gera og fyrirtæki eru að vakna til lífsins.

Davíð Lúther Sigurðarson

og Fjarðarlaxi.

Davíð Lúther segir að undanfarin ellefu ár hafi fyrirtækið ekki greitt hluthöfum arð heldur fjárfest í uppbyggingu fyrirtækisins; keypt tækjabúnað, bætt við starfsfólki og eftl starfsumhverfið. „Vinnustaðameningin er til dæmis frábær.“

Sigurður segir að markaðssetning sé lifandi fag. „Það er ekki hægt að kveikja á markaðssetningu og sleppa svo höndunum af henni. Það er aldrei að vita hvernig keppinautar bregðast við, hvort það komi nýir keppinautar eða spretti fram nýjar leiðir til að ná til viðskiptavina.

„Þess vegna erum við ekki lengur að skipuleggja herferðir sem spanna hálf eða eitt ár. Við vinnum í stuttum herferðum sem eru keyrðar þrisvar eða fjórum sinnum yfir árið og þá hafa viðskiptavinir tók á að bregðast við því sem er að

gerast í samfélaginu þess á milli. Kórónaveiran err dæmi um það hve hratt aðstæður geta breyst. Þá urðu fyrirtæki að stokka spilin og meta hvað höfðaði til neytenda við þær aðstæður, nú er að létta yfir þjóðinni og þá skapast annað tækifæri. Ef við hefðum framleitt efni út árið í einum rykk hefði það gleymst og ekki hentað nýjum veruleika,“ segir hann.

Davíð segir að samkomubannið sem komið var á vegna kórónaveirunnar hafi leitt til þess að viðskiptavinir hafi farið í fimm vikna pásu í markaðsstarfi. „Siðustu tvær vikur hefur verið mikið að gera og fyrirtæki eru að vakna til lífsins. Það er að koma fjöldi nýrra viðskiptavina sem hafa ekki verið framarlega í stafrænum markaðsmálum en áhrif kórónaveirunnar gerðu þeim ljóst að það gengi ekki lengur.“

Hann segir að myndbönd sem birtast á netinu séu þarfapung í nútíma markaðsmálum. „Það er meðal annars vegna þess að hægt er að kafa ofan í gögnin og sjá hve lengi ólíkir markhópar horfa á myndbandið. Þá er hægt að taka ákvörðun um að verja markaðsfé í þann hóp sem er hrifnastur af vörinni eða þjónustunni. Það væri til dæmis hægt að beina aug-

lýsingum að konum í Hafnarfirði á milli 25-35 ára sem hafa áhuga á hlaupum þegar hlaupaskór eru boðnir til sölu.“

Gæti hófs í sölu-mennsku

Sigurður segir að gæta verði hófs í sölu-mennsku á samfélagsmiðlum enda sé fólk oft þar ansi persónulegt. „Fólk vill ekki dvelja lengi á samfélagsmiðlum ef það er öllum stundum verið að selja því eitthvað. Þess vegna er mikilvægt fyrir fyrirtæki að bjóða þar upp á efni sem vekur áhuga.“

Blása til ráðstefnu

Sahara hefur náð samningi um að halda alþjóðlega ráðstefnu um samfélagsmiðla sem ber nafnið Social Media Week. Davíð segir að hún fari líka fram í New York, Los Angeles, London og Kaupmannahöfn.

„Við gengum í gegnum strangt umsóknarferli og eigandi ráðstefunnar komst að þeirri niðurstöðu að við værum frábær samstarfsaðili hér á landi. Við höfum alla tíð viljað fræða markaðinn og höfum gert það með skrifum á blogg og fyrirlestrum. Við ætluðum að halda fyrstu ráðstefnunna í nóvember en vegna kórónaveirunnar höfum við frestað því um ár.“ helgivilfill@frettabladid.is

Tryggja stjórnendur gegn málsóknum

Næri 300 kínverskum fyrirtækjum hefur verið refsað fyrir brot á fyrstu fjórum mánuðum ársins. Kínversk fyrirtæki bregðast við auknu eftirliti eftirlitsaðila með því að tryggja stjórnendur. Tryggingarnar gagnast lítið þegar brotin eru gerð vísitandi.

Kínversk fyrirtæki hafa í miklum flýti tryggt stjórnendur sína fyrir mögulegum málsóknum í kjölfar þess að blásið var til sóknar gegn ólögmætum viðskiptaháttum. Metfjöldi kínverskra fyrirtækja sem skráð eru í kauphöll hafa sagt að þau muni kaupa tryggingar á árinu handa stjórnendum og stjórnarmönnum, ef það komi til þess að þeir sæti málsóknum af hálfu hluthafa eða viðskiptavina.

Eftirlitsaðilar í Kína, sem er annað stærsta hagkerfi í heimi, hafa sett aukinn slagkraft í vinnu sína og refsað næstum 300 fyrirtækjum sem skráð eru á hlutabréfamarkað, á fyrstu fjórum mánuðum ársins, fyrir brot á borð við bókhaldssvik og innherjaviðskipti, segir í frétt Financial Times.

Stjórnarhættir kínverskra fyrirtækja hafa verið í kastljósinu á undanförunum vikum eftir að í ljós kom að kaffihúsakeðjan Luckin Coffee falsaði tekjur sínar stórkostlega. Fyrirtækið er skráð í kauphöll í New York og átti að verða hið kínverska Starbucks.

Verðbréfalögum var breytt í mars á þá vegu að kínversk fyrirtæki urðu að upplýsa fjárfesta með betri hætti og var fjárfestum gert auðveldara um vik að hefja málsóknir gegn stjórnendum þeirra.

Opinber gögn leiða í ljós að

Svik stjórnenda Luckin Coffee hafa dregið kastljósið að stjórnarháttum kínverskra fyrirtækja. MYND/AFP

72 fyrirtæki skráð í Shanghai og Shenzhen hafa í hyggju að kaupa tryggingar fyrir stjórnarmenn og stjórnendur. Í fyrra keyptu 29 fyrirtæki slíkar tryggingar.

Nýju lögin gera það að verkum að kínversk fyrirtæki þurfa að greiða mun hærri sektir fyrir að blekkja

fjárfesta, til dæmis í tengslum við hlutafjárútbod. Lögin gera einnig hluthöfum kleift að standa saman að málsóknum gegn skráðum fyrirtækjum.

„Stjórnendur okkar standa frammi fyrir mun meiri áhættu eftir að nýju verðbréfalögin tóku gildi,“

segir stjórnandi hjá fyrirtæki sem keypti stjórnendatryggingu.

Tryggingafélög hafa notið góðs af þessu. Fyrirspurnir um stjórnendatryggingar hafa aukist um 50 prósent hjá einu þeirra. „Það er aukin eftirspurn eftir því að stýra áhættu,“ segir fyrrnefndur stjórnandi.

» Opinber gögn leiða í ljós að 72 fyrirtæki skráð í Shanghai og Shenzhen hafa í hyggju að kaupa tryggingar fyrir stjórnarmenn og stjórnendur. Í fyrra keyptu 29 fyrirtæki slíkar tryggingar.

Aðrir spyrja hvort fyrirtækin hafi keypt tryggingu til þess eins að halda áfram að leggja stund á ólöglegt athæfi. Meira en helmingur fyrirtækjanna sem keyptu nýjar stjórnendatryggingar höfðu verið sektuð eða gagnrýnd opinberlega af eftirlitsaðilum á undanförunum tólf mánuðum.

Vefverslunin Global Top E-Commerce keypti slíkar tryggingar í apríl eftir að hafa verið sökuð um innherjaviðskipti og að ýkja hagnað fyrirtækisins. „Við viljum vernda stjórnendur okkar,“ segir stjórnandi hjá fyrirtækinu.

Tryggingafélög benda á að ekki sé hægt að tryggja sig fyrir málsóknum ef brotin eru gerð vísitandi. Stjórnendatryggingar muni því ekki koma að neinu gagni ef stjórnendur verða uppvisir að því að hafa af ásettu ráðið stýrt fyrirtækjunum með svikum og prettum. helgivyfill@frettabladid.is

VIÐ VINNUM FYRIR ÞIG.

Traust | Þekking | Árangur

MAGNA

L Ö G M E N N

LOGMENN@MAGNA.IS | 571 5400 | MAGNA.IS

Segir já við öllum tillögum að útivist

Svipmynd

Kristín Helga Magnúsdóttir

Nám:

- M.Sc. í iðnaðarverkfræði frá Columbia University í New York.
- B.Sc. í iðnaðarverkfræði frá Háskóla Íslands.

Störf:

Forstöðumaður vöru- og verkefnastýringar hjá Creditinfo Lánstrausti. Var áður vöru- og verkefnastjóri hjá Creditinfo Lánstrausti og hjá Creditinfo Group.

Fjölskylduhagir:

Í sambúð með Birni Harðarsyni verkfræðingi.

Kristín Helga Magnúsdóttir, forstöðumaður vöru- og verkefnastýringar Creditinfo, hefur búið víða um heim á undanföllum árum. Hún bjó á Indlandi, í Brasilíu, Bandaríkjunum, Tékklandi og Svíþjóð. En nýverið festi hún ásamt manni sínum kaup á íbúð í 100 ára gömlu húsi í miðborginni og vinnur hörðum höndum að því að gera hana upp.

Útivist skipar stóran sess í lífi hennar. Ef hún myndi ekki starfa í tæknigeiranum og yrði þess í stað að velja allt annan starfsframa yrði leiðsögukona í náttúruskoðunarferðum fyrir valinu.

Hver eru þin helstu áhugamála?

Ferðalög eru líklega í efsta sæti, og þá ferðalög þar sem ég kynnist sem ólíkastrí menningu frá því sem ég er vön. Það hjálpar manni að horfa gagnrýnum augum á okkar menningu og breyta sýninni á lífið, en auðvitað líka að verða þakklátari fyrir hvað við höfum. Síðasta ferðalag var mánaðarlöng Afrikureisa hjá okkur Birni í desember þar sem við ferðuðumst um Rúanda, Kongó og Tansaníu – lönd sem bjóða upp á stórkostlegar upplifanir. Annars hef ég á síðastliðnum árum búið á Indlandi, í Brasilíu, Bandaríkjunum, Tékklandi og Svíþjóð.

Útivist er líka stór partur af mínu lífi og ég segi alltaf já við öllum hugmyndum um útivist, hvort sem það er skídaganga, cyclothon, Spartan-hlaup eða annað (með mismikilli eftirsjá). Mér finnst best að hafa eitthvert markmið til að stefna að og halda sér í formi, Laugavegshlaupið er líklega næsta markmið.

Hvaða bók hefur haft mest áhrif á þig?

Ég las nýlega bækurnar hans

Kristín Helga segist ekki getað beðið eftir sumrinu með útilegum, útivist og samveru með fjölskyldunni. FRÉTTABLAÐIÐ/SIGTRYGGUR ARI

Síðasta ferðalag var mánaðarlöng Afrikureisa hjá okkur Birni í desember þar sem við ferðuðumst um Rúanda, Kongó og Tansaníu – lönd sem bjóða upp á stórkostlegar upplifanir.

Yuval Noah Harari; Sapiens, Homo Deus og 21 Lessons for the 21st Century, og eru þær í miklu upphaldi. Þær fá lesandann til að hugsa um hvernig samfélag við viljum móta til framtíðar – mæli hiklaust með þeim.

Hver hafa verið mest krefjandi verkefni á undanföllum miss-erum?

Meistaranaðið í Bandaríkjunum kemur fyrst upp í hugann. Þar var mikið vinnuálag og menningin er ólík þar sem samkeppni trompar samvinnu og auðmýkt er einhvern veginn ekki enn þá komin í tísku – þrátt fyrir Trump. Á sama tíma var ólýsanlega gaman að vera í samfélagi þar sem það er svona rosaleg orka og hraði.

Helstu verkefni fram undan?

Ætli stærsta verkefnið sé ekki almennt að leggja mitt af mörkum til að vöruþróun Creditinfo gangi

sem best og við gefum sífellt út virðisaukandi útgáfur af vörum okkar. Covid hefur auðvitað sett strik í reikninginn og mörg ný verkefni hafa komið inn á teikniborðið með það að markmiði að styðja lánveitendur, fyrirtæki, einstaklinga og ríkið með sjálfsafgreiðslulausnum og sjálfvirkri ákvarðanatöku.

Hvar sérðu þig eftir 10 ár?

Vonandi verð ég enn þá að vinna í spennandi og krefjandi verkefnum, með jafn metnaðarfullu og skemmtilegu fólki og hjá Creditinfo. Ég teiknaði reyndar upp fimm ólík lífþlön um daginn með bóka-klúbbum mínum sem las saman bókina Designing Your Life. Ég mæli með bókinni. Þar eru þlönin allt frá því að vera í fjarvinnu á flakki um heiminn (e. digital nomad) yfir í að stýra eigin fyrirtæki.

Hvers hlakkarðu mest til þessa dagana?

Við Björn keyptum nánast fókhelda íbúð í 100 ára gömlu húsi í Þingholtunum sem við erum búin að vera að gera upp undanfarnar vikur. Við flytjum inn um næstu mánaðamót og ég hlakka mikið til að vinna veðmálið við vinnufélagana sem hlógu þegar við sögðumst ætla að ná þessu á tveimur mánuðum. Annars get ég líka ekki beðið eftir íslensku sumri með tilheyrandi útilegum, útivist og fjölskyldusamverustundum.

Ef þú þyrftir að velja annan starfsframa, hvað yrði fyrir valinu?

Mér finnst flest störf í tæknigeiranum áhugaverð, en ef ég væri að velja eitthvað allt annað, þá held ég að mér myndist alveg frábært að vera leiðsögukona í náttúruskoðunarferðum. Bæði fengi ég að vera á hreyfingu, sjá fallega staði og kynnast alls konar fólki.

VIÐ ERUM MEÐ LAUSNINA

fyrir vinnurýmið

Opin vinnurými eru hugsuð til að fólk vinni vel saman og eigi auðvelt með að deila frjóum hugmyndum með samstarfsfólki þegar þær kvikna. Sum verkefni krefjast næðis og þá er nauðsynlegt að bjóða upp á hvort tveggja. Verkefnamiðuð vinnuástaða er lausnin.

Fáðu ráðgjöf hjá starfsfólki húsgagnadeildar A4 til að finna bestu mögulegu lausnina á þínum vinnustað, hafðu samband í síma 580 0000 eða á husgogn@a4.is.

Verið velkomin í sýningarsal húsgagna Skeifunni 17

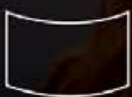
LG

Business Solutions

Slepptu ímyndunaraflinu lausu með hágæða LG OLED upplýsingaskjám

LG býður upp á upplýsingaskjá í hæsta gæðaflokki sem koma fyrirtækinu þínu á næsta stig.

Djúpur svartur og fullkomnir litir, skýr mynd frá öllum sjónarhornum, örþunnur og rammalaus skjár sem má raða, beygja og stilla upp á ótal vegu. LG OLED upplýsingaskjáir eru tilvaldir til að fanga athygli og vekja aðdáun viðskiptavina. Framtíðin í upplýsingaskjám er komin. Hafðu samband og kynntu þér málið.

Concave

Convex

Wave

Circular

Tunnel

LG OLED

SUPERSIGN™

1080p FULLHD

**TÖLVU
LISTINN**

FYRIRTÆKJAFJÓNUSTA

NÁNARI UPPLÝSINGAR HJÁ SÖLUFULLTRÚUM FYRIRTÆKJASVIÐS
SÍMI 414 1710 OG Á NETFANGIÐ SALA@TL.IS

Þegar banksterar komu til bjargar

Bók Sigurðar Más Jónsson um afnám haftanna er þarft verk um stórmerkilega sögu. Hún sýnir glögg að það var aldrei formsatiði að fá kröfuhafa gömlu bankanna til að gefa eftir eignir sínar við losun hafta. Niðurstaðan hefði hæglega geta orðið mun lakari.

Hörður
Ægisson
hordur@frettabladid.is

Við erum minnt á það þessa dagana hvað þjóðarbúið stendur sterkt, bæði ríkissjóður og fyrirtæki og heimili, nú þegar við tökumst á við óþekktar efnahagslegar hamfarir. Íslenska ríkið er skuldlítið – fá vestræn ríki standa þar betur að vígi – og getur því tekið á sig gríðarlegan kostnað til að fást við afleiðingar kórónaveirufaraldursins. Þær eignir sem erlendir kröfuhafar gömlu bankanna samþykktu að framselja endurgjaldslost til ríkisins fyrir hart nær fimm árum, sem reyndust að lokum vera meira en 500 milljarða króna virði, skipta þar ekki hvað síst máli. Ólíkt því sem haldið var fram þegar áralöngum átökum við kröfuhafana lauk með vel heppnari áætlun um afnám fjármagnshafta, meðal annars af ýmsum fjölmiðlamönnum og stjórnálmönnum, var niðurstaðan sem þar leit dagsins ljós alls ekki sjálfgefin – og oft munaði litlu að hún hefði orðið önnur og mun verri.

Í nýútkominni bók, *Afnám haftanna – Samningar aldarinnar?*, eftir Sigurði Mái Jónsson, fyrrverandi ritstjóra Viðskiptablaðsins og blaðamann til margra ára, gefinni út af Almenna bókafélaginu, er varpað ljósi á þessa stórmerkilegu sögu. Sagt er frá atburðarásinni á bak við tjöldin, greint frá helstu leikendum og fjallað um „átök innan stjórn-sýslunnar um hvernig bæri að semja við kröfuhafa,“ eins og það er orðað í inngangi, „og togstreitu embættismanna og utanaðkomandi ráðgjafa stjórnvalda.“ Yfirleitt tekst vel til og lesandinn fær greinargöða lýsingu – bókinn er læsileg þótt umfjöllunarfnið sé oft ekki auðskilið – á þeirri viðamiklu vinnu sem átti sér stað í aðdraganda þess að heildstæð áætlun um afnám hafta var kynnt landsmönnum í júní 2015.

Það var mikið undir að vel tækist til. Stjórnvöld fengu þar aðeins eitt skot og það þurfti að heppnast, eins og Már Guðmundsson, þáverandi seðlabankastjóri, orðaði það eftirminnilega. Stærsti einstaki vandinn laut að slitabúum gömlu bankanna sem áttu eignir sem námu meira en landsframleiðslu Íslands, bæði í erlendri mynt og íslenskum krónum, en á sama tíma voru nærri 95 prósent allra kröfuhafa erlendir aðilar. Ef innlendar eignir slitabúanna, sem voru um þriðjungur heildareigna þeirra, myndu fara í hendur kröfuhafa og leita úr landi við skuldaskil bankanna var raunveruleg hættu á annarri efnahagslegri kollsteypu samhliða gengishruni krónunnar og lausafjárkreppu í fjármálakerfinu.

Ekki forgangsmál

Í valdatíð vinstri stjórnarinnar á árunum 2009 til 2013 var afnám hafta ekki ofarlega á forgangslistanum. Verkefnið var alfarið í höndum Seðlabankans, eins og lýst er ágætlega í bókinni, en á sama tíma skorti á pólitískan vilja og sýn meðal forystu ríkisstjórnarinnar á hvaða leiðir ætti að fara. Þess í stað virtist eina leið sumra ráðherra – að minnsta kosti framan af – einskorðast við það eitt að fara bönleiðina til Evrópska seðlabankans og slá þar risalán í evrum til að hleypa krónueignum erlendra kröfuhafa úr landi. Þetta fyrirkomulag, þar sem ríkisstjórnin ætlaði að skila auðu í einu stærsta hagsmunamáli þjóðarinnar, var ekki líklegt til árangurs og þá hjálpaði ekki til að ekki var

Sigurður Hannesson og Benedikt Gíslason, varaformenn framkvæmdahóps stjórnvalda um losun hafta, kynntu aðgerðaáætlunina á blaðamannafundi sem var haldinn í Hörpu 8. júní árið 2015. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

vitað hvaða áhrif uppgjör gömlu bankanna myndi að óbreyttu hafa á greiðslufjöfnuð Íslands. Það átti hins vegar eftir að breytast.

Á grundvelli greiningarvinnu sem hafði verið unnin í Seðlabankanum veturinn 2011 til 2012 voru almennar undanþágur slitabúanna afnumdar og þau færð undir höft með lagasetningu 12. mars 2012. Óhætt er að segja að sú aðgerð hafi skipt sköpum – enda þótt löggjafinn hafi ekki gengið eins langt og Seðlabankinn hefði viljað – fyrir framhaldið. Nú var útilokað að hægt yrði að gera upp búin án aðkomu stjórnvalda á grundvelli sérstakrar undanþágu frá höftunum.

Atburðarásinni í þinginu þennan örlagaríka dag eru gerð góð skil í bókinni, en að sama skapi hefði mátt upplýsa meira um þátt Seðlabankans, sem hafði einn frumkvæði að lagasetningunni, og þá einkum tiltekinna stjórnenda hans,

meðal annars Sturlu Pálssonar og Ingibjargar Guðbjartsdóttur, en ekki hafði verið einhugur innan bankans um nauðsyn þess að láta sverfa með þessum hætti til stáls við kröfuhafa slitabúanna. Kröfuhafar beittu sér mjög gegn frumvarpinu þegar það var til meðferðar í þingsölum Alþingis, en í bókinni upplýst um að einn ráðgjafi þeirra, Guðrún Johnsen, sem þá starfaði fyrir kröfuhafa Kaupþings sem „háður“ stjórnarmaður í Arion banka, hafi haft samband við „ýmsa í stjórnkerfinu og kvartað mjög undan lagasetningunni fyrir hönd umbjóðenda sinna“. Guðrún er í dag stjórnarformaður Lífeyrissjóðs verslunarmanna.

Með tímanum náðist þverpólitísk sátt um að höftin yrðu aldrei losuð nema með heildstæðum hætti, þar sem ekki aðeins yrði horft til slitabúanna, eða aflandskrónueignenda, heldur einnig Íslendinga – fyrirtækja, heimila og lífeyrissjóða – sem sátu einnig fastir á bak við höftin. Þegar ríkisstjórn Sjálfstæðisflokks og Framsóknarflokks tók við völdum voruð 2013, var raunveruleg vinna að áætlun um afnám hafta ekki hafin. Þrátt fyrir skýra pólitíska sýn – nýta ætti fullveldisréttinn til að leysa þann fordæmalaus greiðslufnaðarvanda sem þjóðarbúið stóð frammi fyrir, samt innan ramma alþjóðlegra skuldbindinga – þá þokaðist verkefnið hægt áfram til að byrja með.

Margt kom þar til. Bæði reyndist vandinn umfangsmeiri en áður var talið, sem tók tíma að kortleggja og greina, og eins var það ekki fyrir en með nýjum framkvæmdahópi stjórnvalda í ársbyrjun 2015, sem var skipaður að meirihluta til sérfræðingum úr fjármálakerfinu, að traust skapaðist milli þeirra sem unnu að verkefninu og höfðu að

sama skapi fullt umboð leiðtoga ríkisstjórnarinnar. Svo var ekki áður.

Átökin við kerfið

Ljóst var frá upphafi að verkefnið var ekki leysanlegt nema með aðkomu utanaðkomandi ráðgjafa en það þurfti líka, og það framkallaði oft átök eins og rakið er í bókinni, að fá stjórnkerfið til að vinna með framkvæmdahópnum en tortryggni gætti oft þaðan í garð hópsins. Það gekk ekki þrautalaust fyrir sig og er meðal annars greint frá því þegar Már lagði á það ofuráherslu, í aðdraganda fyrstu viðræðna við kröfuhafa, að stöðugleikaskatturinn, sem til stóð að kynna þeim, yrði ekki hærrí en þrjátíu prósent. Fandi hópsins og Seðlabankans örfáum dögum fyrir viðræðurnar lauk með þrátefli – en að lokum varð Már undir. Slík átök einkenndu oft samskipti framkvæmdahópsins við fjármálaráðuneytið og Seðlabankann, sem kunnur því illa að málið væri ekki á þeirra forræði.

Lilja Alfreðsdóttir, sem þá starfaði sem ráðgjafi Sigmundar Davíðs Gunnlaugssonar í forsætisráðuneytinu, og Jón Þ. Sigurgeirsson, framkvæmdastjóri á skrifstofu seðlabankastjóra, sem einnig sat í framkvæmdahópnum, gegndu lykilhlutverki þegar hugmyndir ahópsins mættu mótstöðu innan stjórnkerfisins. Þau höfðu það umfram bankamennina – Benedikt Gíslason, Sigurður Hannesson og Ásgeir Reykjfjörð Gylfason – að þau kunnur á „kerfið“ og hvaða leiðir þurfti að fara til að fá það til að vinna með sér. Það skipti máli ef árangur ætti að nást.

Þegar komið var fram á árið 2015 var ljóst að tíminn vann ekki lengur með stjórnvöldum. Gríðarlegt innflæði gjaldeyris árin á undan, vegna

» Ljóst var frá upphafi að verkefnið var ekki leysanlegt nema með aðkomu utanaðkomandi ráðgjafa en það þurfti líka, og það framkallaði oft mikil átök, að fá stjórnkerfið til að vinna með framkvæmdahópnum.

uppgangs í ferðaþjónustu, hafði gert Seðlabankanum kleift að byggja upp myndarlegan gjaldeyrisforða. Sú þróun hafði ekki farið fram hjá erlendum kröfuhöfum. Þeir töldu vandann sem stafaði af slitabúunum vera smám saman að hverfa og að fátt réttlætti því lengur að þeir þyrftu að gefa eftir nánast allar krónueignir sínar. Sökum bættrar stöðu þjóðarbúsins væri hægt að losa þær að stórum hluta í gegnum forða bankans og mikinn viðskiptaafgang Íslands. Tilboð kröfuhafa og ráðgjafa þeirra á þeim tíma, sem komið var áleiðis til stjórnvalda, endurspegluðu þá afstöðu.

Þessi þróun átti eftir að valda ágreiningi milli framkvæmdahópsins og Seðlabankans. Frá því er þannig greint í bókinni að Már hafi lagt það til á fundi stýrinfundar um losun fjármagnshafta seint í maí 2015, fáeinum dögum áður en til stóð að kynna opinberlega afnámsáætlunina, að skoðað yrði vandlega tilboð sem kröfuhafar slitabús Glitnis höfðu sent honum og fjármála- og efnahagsráðherra í tölvupósti. Umrætt tilboð var á sömu nótum og framkvæmdahópurinn hafði hafnað skömmu áður enda uppfyllti það ekki stöðugleikaskilyrðin sem hópurinn hafði sett kröfuhöfunum. Framkvæmdahópurinn taldi „galið“ að íhuga að fallast á tilboð Glitnis á þessari stundu og að lokum hjó fjármálaráðherrann, Bjarni Benediktsson, á hnútin og sagði að hvergi yrði víkið frá áætluninni.

Var aldrei formsatriði

Haftaáætlun stjórnvalda og sú niðurstaða sem náðist varðandi uppgjör gömlu bankanna hefur lögmáðurinn Lee Buchheit sagt „fordæmalaus í alþjóðlegri fjármála sögu“. Ávinningurinn fólst ekki aðeins í þeim hundrða milljarða eignum sem kröfuhafar afhentu ríkinu, heldur ekki síður í þeirri staðreynd að engin lagaleg eftirmál urðu af aðgerðum stjórnvalda. Ómögulegt er að setja verðmíða á þann kostnað – beinan og óbeinan – sem slík langvarandi eftirmál fyrir dómstólum hefðu haft fyrir íslenskt efnahagslíf. Íslendingar hafa á undanfórnum árum notið þess ávinningss sem hefur birst okkur í hækkan á lánsþæfismati ríkissjóðs, hratt lækkanði skuldum ríkisins og stórbættri erlendri stöðu þjóðarbúsins.

Þetta hefði ekki tekist nema til hefði komið pólitísk forysta, sem hafði sannfæringu fyrir því að þær aðgerðir sem grípa þyrfti til væru í lögmætari og nauðsynlegar, og að fengnir voru að verkefninu færir sérfræðingar á íslenskum fjármála-markaði sem nutu traust og trúnaðar leiðtoga ríkisstjórnarinnar. Skrásetning á þessari merku sögu er því afar mikilvægt verk. Og hún sýnir glögg þeir sem enn halda því fram að það hafi verið formsatriði að fá kröfuhafa til að fallast á stöðugleikaskilyrði stjórnvalda, byggt á þeirri barnslegu trú um að þeir hafi í ávallt verið reiðubúnir að gefa eftir krónueignir sínar, vita ósköp lítið hvað þeir eru að tala um – rétt eins og ávallt þegar kom að þessu stóra hagsmunamáli Íslands.

BRÁÐUM KEMUR BETRI TÍÐ

**SJÁUM UM VIÐHALD FASTEIGNA
FYRIR HÚSFÉLÖG, EINSTAKLINGA
OG STOFNANIR**

HÁPRÝSTIPVOTTUR

MÚRVIÐGERÐIR

FLÍSALÖGN

MÁLUN

HELLULAGNIR

HJÓL
ATVINNULÍFSINS

Hjól atvinnulífsins ehf. – Alhliða verktaka
Borgartúni 3
105 Reykjavík
Símar: 8446829 / 6624514
Netfang: hjolatvinnulifsins@gmail.com

kjörvari STEINVARI

Skotsilfur

Hákarli ekki breytt í túnfisk

Í nýrri bók Sigurðar Más Jónssonar um afnám haftanna er sagt frá fundi Íslendinga með Argentínubörnum innan Alþjóðagjaldeyrissjóðsins, þar á meðal Sergio Chodos, sem er í bókinni kallaður hinn argentínski Sigurjón Þ. Árnason. Chodos lýsir þar eðli hræggammasjóða og segir að hákarli verði ekki breytt í túnfisk. Hann er sagður himinlifandi með þessa setningu í bókinni og hyggst í framhaldinu láta prenta bókina í Argentínu með áletruninni „You can't turn a shark into a tuna“. Hann er í miðju átti þessa dagana enda er niðurda greiðslufall Argentínu í sjónmáli.

Störukeppni

Flugfreyjur kunna að glíma við sveitna flugdólga og hvíka því hvergi í baráttu við skrifstofufólk um bætt kjör. Flugfreyjufélag Íslands, sem Guðlaug Líney Jóhannsdóttir fer fyrir, segir að tilboð Ícelandair sé á þá lund að kjör þeirra færast nær því sem þekktist í vestrænum heimi. Flugfreyjurnar stappa engu að síður niður fæti og krefjast álags á launin því hér sé dýrt að búa. Vandinn er að flugfélög eiga í alþjóðlegri samkeppni. Flugfélag sem greiðir mun hærri laun eða býður fleiri frídaga en keppinautar, mun fljótlega hætta starfsemi.

Ási Reykás

Ásmundur Einar Daðason félagsmálaráðherra ólst upp við Spaugstofuna og lærði ýmislegt af Ragnari Reykás – sem hann hefði betur sleppt. Þegar hlutastarfaleiðin var kynnt hvatti hann fyrirtæki til að nýta úrræðið í stað uppsagna. Síðar umturnaðist hann í anda atriðis með Ragnari í Spaugstofunni og lýsti yfir vonbrigðum með að stöndug fyrirtæki hefðu nýtt sér leiðina. Hugmyndin að baki úrræðinu er að vernda störf. Hinn valkosturinn þegar tekjur dragast saman er að segja upp starfsfólki. Félagsmálaráðherra ætti að miða við að vera sömu skoðunar út eitt kjörtímabil.

Viða slakað á takmörkunum

Öryggisvörður sést mæla líkamshita viðskiptavinar verslunar Apple í Berlin, höfuðborg Þýskalands, á mánudag, fyrsta opnunardag verslunarinnar frá því að henni var lokað vegna heimsfaraldurs kórónaveirunnar í mars. Atvinnustarfsemi víða um heim færast nú í eðlilegra horf eftir því sem stjórnvöld hafa slakað á samgöngutakmörkunum og öðrum sóttvarnaaðgerðum. MYND/AFP

Við erum öll í sama liði

Jóhannes Þór Skúlason framkvæmdastjóri Samtaka ferðaþjónustunnar.

hluthafa, flugvélaeigisala, ríkið og starfsmenn sína. Stjórnendur Ícelandair eru á sama báti og aðrir stjórnendur fyrirtækja í ferðaþjónustu – þeir þurfa að leita allra leiða til að komast hjá því að fyrirtækið fari í þrot.

Gjaldþrot Ícelandair yrði risastórt áfall fyrir íslenska ferðaþjónustu og þar með íslenskt efnahagslíf, sem yrði í kjölfarið mun lengur að ná sér upp úr lægðinni og þar með yrði mun erfiðara að verja þau lífskjör sem við höfum byggt upp og viljum búa við. Því myndi óhjákvæmilega fylgja meira atvinnuleysi um lengri tíma og annar samfélagslegur kostnaður sem bráðnaðsýnlegt er að vinna gegn með öllum ráðum. Ferðaþjónusta á Íslandi yrði mörg ár að ná sér á strik á nýjan leik, enda hefur flugfélagið gegnt lykilllutverki í að byggja upp ferðaþjónustu á Íslandi sem burðararvinnugrein.

Markaðshlutdeild Ícelandair í flutningi á erlendum ferðamönnum til landsins á síðustu 5 árum hefur verið í kringum 35-45%, árið 2019 var hlutfallið um 67%. Þessu til viðbótar hefur félagið verið umsvifamikil í farþegaflutningum á milli Ameríku og Evrópu með viðkomu á Íslandi um langt árabíl ásamt því að Íslendingar hafa farið í hundruð

Gjaldþrot Ícelandair yrði risastórt áfall fyrir íslenska ferðaþjónustu og þar með íslenskt efnahagslíf, sem yrði í kjölfarið mun lengur að ná sér upp úr lægðinni.

þúsunda flugferða með félaginu árlega undanfarin ár. Þá er ótalinn útflutningur sjávarafurða sem flugvélar Ícelandair hafa gert mögulegt að koma hratt á verðmæta markaði. Mikilvægi flugfélagsins fyrir efnahagslíf og alla ferðaþjónustu á Íslandi er því algert.

Ícelandair er flaggskip íslenskrar ferðaþjónustu. Eitt af mikilvægustu skrefum í endurreisn ferðaþjónustunnar hér á landi hlýtur að vera að tryggja og endurskipuleggja starfsemi félagsins þannig að það sé samkeppnishæft til lengri tíma í gríðarlegri samkeppnisbaráttu flugfélaga á alþjóðamarkaði.

Stjórnendur Ícelandair hafa sýnt mikla djörfung að undanfögnu og keppa nú að því dag sem nótt að bjarga félaginu. Einn mikilvægasti þátturinn í því er að ná langtímasamningum við flugstéttir. Það er alveg ljóst að fjárfestar gera kröfu um lægri einingakostnað og vissu-

lega vill engin starfsstétt gefa eftir kjör sín í venjulegu árferði. Tillögur Ícelandair að breyttum kjarasamningum virðast hins vegar brúa bil beggja, sem er nokkuð afrek. Um leið er félagið að sýna samfélagslega ábyrgð og er að framfylgja því sem stjórnvöld hafa óskað eftir, að reyna að vernda störfin eins og hægt er. Sömu sögu er að segja um fjölmörg önnur ferðaþjónustufyrirtæki á Íslandi – stjórnendur og starfsmenn þeirra hafa tekið höndum saman um að tryggja sem best að fyrirtækin verði í tilbúin í slaginn þegar tækifærin gefast á ný.

Framtíð ferðaþjónustunnar er björt og við höfum alla burði til að verða eftirsóttur áfangastaður þegar fram í sækir. En Ísland á auðvitað í samkeppni við aðra eftirsóttu áfangastaði um heim allan og við þurfum að fara í stóratök til að koma Íslandi aftur á kortið.

Í gær tilkynntu stjórnvöld um tilslakanir varðandi komur erlendra ferðamanna til landsins og er það jákvætt skref sem við þurfum að nýta vel. Þegar ferðamenn fara að fljúga um heiminn á nýjan leik skiptir öllu máli fyrir ferðaþjónustu á Íslandi að hafa hér burðugt og samkeppnishæft flugfélag. Það mun skipta höfuðmáli fyrir okkur öll, enda erum við öll í sama liði.

Viltu ekki bara borga seinna?

Björn Berg Gunnarsson deildarstjóri greiningar og fræðslu hjá Íslandsbanka

Við stefnum hraðbyri að reidufjárlausu samfélagi. Ef frá eru taldir þeir sem vilja helst ekki greiða skatta eru tæpast margir eftir sem taka ekki við rafrænum greiðslum fyrir vöru og þjónustu. Skiptar skoðanir eru um ágæti þess

að reidufé leiki sífellt minna hlutverk í daglegum viðskiptum okkar en skriðþungi þessarar þróunar er nokkuð ljós.

Stafræn viðskipti eru mikil framför og gera okkur kleift að greiða og taka við greiðslum með þægilegri, aðgengilegri og fjölbreyttari hætti en áður. En slíkum þægindum fylgir þó ákveðin áhætta sem vert er að gefa gaum. Reglur um greiðslumat vegna stærri lána fá okkur til að staldra við og meta getu okkar til að endurgreiða lánsupphæðina og kostnaðinn sem henni fylgir. En aukid aðgengi neyslufjármögnunar og oft framsetning hennar krefst

Þegar ég kaupir mér raftæki er því sem næst gengið út frá því að ég vilji dreifa greiðslunni og borga 20-30% meira fyrir vöruna en verðmiðinn segir til um.

þess að við förum varlega í okkar daglegu innkaupum.

Við kassann í matvöruversluninni er mér boðið að taka lán fyrir langlokunni með því að þrýsta á einn takka. Þegar ég kaupir mér raf-

tæki er því sem næst gengið út frá því að ég vilji dreifa greiðslunni og borga 20-30% meira fyrir vöruna en verðmiðinn segir til um. Heimildin á debetrikningnum er ekki eign okkar og greiðsludreifing er ekki ókeypis. En þegar við finnum ekki fyrir því að seðlunum í veskinu okkar fækki og aðgengið að lánsfé er orðið þetta gott reynir hreinlega heimilíkið á sjálfsagann.

Mér er minnisstætt þegar einn af reyndari bakvörðum Vesturbæjarins spurði á miðri síðdegisæfingu hvort einhver bankaútibú væru opin, hann væri nefnilega að fara í skemmtiferð til útlanda um morg-

uninn og væri ekki búinn að redda sér yfirdrætti. Í dag hefði hann getað reddað sér í hvelli í símanum og varla misst minútu úr æfingunni. Það hefði auðvitað verið þægilegra fyrir hann við þessar aðstæður en aðalatriðið er að hann hefði ekki átt að bóka sér utanlandsferð ef hann átti ekki fyrir henni. Þetta aukna aðgengi gerir þann þankagang enn hættulegri að það sé sjálfsagt mál að fjármagna neyslu og skemmtanir með lánum.

Lögmálin um gildi sparnaðar og fyrirhyggju eru ekki ný en mögulega mikilvægari nú en nokkru sinni fyrr.

..... **AFMÆLISTILBOÐ**

27-60%

31%

WAGNER ERGOMEDIC 100-3
LISTAVERÐ 189.900 KR.
NÚ **129.900 KR.**

31%

HEADPOINT
LISTAVERÐ 79.900 KR.
NÚ **54.900 KR.**

50%

NAVIGO
LISTAVERÐ 89.900 KR.
NÚ **44.950 KR.**

35%

RAFMAGNSBORD
AFMÆLISTILBOÐ
FRÁ **58.175 KR.**

40%

SITNESS 5
LISTAVERÐ 52.900 KR.
NÚ **31.740 KR.**

35%

50%

W3
LISTAVERÐ 84.900 KR.
NÚ **42.450 KR.**

Hirzlan
SKRIFSTOFUHÚSGÖGN

Síðumúla 37
Sími: 564-5040

www.hirzlan.is

RAMMASAMNINGUR VIÐ
RÍKISKAUP

SKOÐUN

Borsteinn Friðrik
Halldórsson

Óskýrar leikreglur

Nýting skráðra fyrirtækja á hlutabótaleið ríkisstjórnarinnar komst í hámaði í síðustu viku. Á meðal þeirra voru Skeljungur og Hagar sem höfðu varið töluverðum fjárhæðum í arð eða kaup á eigin bréfum á síðustu vikum. Umfjöllun fjölmiðla um þetta mál átti brýnt erindi við almenning og hneykslan vegna þess var skiljanleg. Bæði fyrirtækin sáu að sér og ákváðu að endurgreiða þann kostnað sem hafði fallið til vegna nýtingar þeirra á úrræðinu. Þetta voru hárrétt viðbrögð.

Eftir sem áður er meginhlutverk fyrirtækja það að vinna innan þess ramma sem stjórnvöld marka þeim til þess að hámarka hag hluthafa. Hlutverk fyrirtækja er ein af undirstöðum þeirrar þjóðfélagskipunar sem við búum við og henni verður ekki hnikað nema með skýrum vilja stjórnmalanna.

Sama gildir um stéttarfélög sem leitast við að hámarka hag félagsmanna og hika ekki við að boða til verkfalla á verstu tímum til þess að ná markmiðum sínum. Heilbrigðisvirkni þurfa sömuleiðis að gefa almenningi skýrar leiðbeiningar til þess að hjarðhegðun fólks taki mið af almannahagsmunum í stað eiginhagsmuna hvers og eins. Eiginhagsmunir eru í forgangi nema annað sé tekið skýrt fram.

Jafnvel stöndug fyrirtæki þurfa að grípa til uppsagna í niðursveiflum, sérstaklega þegar aðgerðir stjórnvalda valda samdrætti í starfsemi með beinum hætti. Ráðamenn ákváðu að setja ekki ströng skilyrði við notkun á hlutabótaleiðinni til þess að engar hindranir kæmu í veg fyrir aðalmarkmiðið sem er að viðhalda ráðningarsambandi milli launþega og vinnuveitenda. Þetta var með ráðum gert og félagsmálaráðherra hafði beinlínis hvatt atvinnurekendur til þess að „minnka frekar starfshlutfall starfsfólks tímabundið í stað þess að grípa til uppsagna“.

Síðan berast fréttir af því að stöndug fyrirtæki séu að nýta hlutabótaúrræðið og ráðamenn keppast um að lýsa yfir vanþóknun sinni. Forsætisráðherra sagði að ætlunin hefði ekki verið sú að stöndug fyrirtæki væru að nýta sér þetta neyðarúrræði. Það væri „óviðunandi“. Félagsmálaráðherra sagði að „gríðarlega ströng skilyrði“ þyrftu að vera fyrir því að fyrirtæki fengju opinbert fjármagn. Hann hafði þó ekki séð ástæðu til að setja ströng skilyrði í hlutabótafrumvarpið sem hann lagði sjálfur fyrir Alþingi.

Fyrirtæki eiga ekki að þurfa að rýna í óskýr lög til þess að finna duldar ætlanir eða meiningar. Þau fylgdu hvatningu ráðherra og yfirlýstum tilgangi laganna. Ráðamenn þurfa hins vegar að líta í eigin barm og setja skýrarari leikreglur. Það er engin innistæða fyrir vanþóknun af þeirra hálfu.

Hlutskaupasta stofan er undir rannsókn

Breska auglýsingastofan M&C Saatchi, sem var valin til að sjá um nýja markaðsherferð á vegum íslenskra stjórnvalda til að auglýsa Ísland sem áfangastað, er undir rannsókn breska fjármálaeftirlitsins.

Rannsókn á M&C Saatchi, sem er skráð í Kauphöllinni í London, hófst í lok janúar en hún snýr að skekkju í bókhaldi auglýsingastofunnar sem kom í ljós í fyrra þegar félagið birti tvær afkomuviðvaranir. Skekkjan nemur 11,6 milljónum punda, jafnvirði 2,1 milljarðs króna, og hafa

David Kershaw,
forstjóri M&C Saatchi

hlutabréf auglýsingastofunnar helmingast frá byrjun árs.

M&C Saatchi var eitt fimmtán fyrirtækja sem sóttust eftir því að sjá um nýju markaðsherferðina sem ber heitið Saman í sókn og er hluti af efnahagsaðgerðum stjórnvalda vegna COVID-19. Alls verður 1.500 milljónum króna varið í verkefnið en gert er ráð fyrir að stærsti hluti þess fari í birtingar á erlendum mörkuðum. Útboð fyrir birtingarhluta verkefnisins verður auglýst á vef Ríkiskaupa á næstu dögum. – þfh

11.05.2020

Það hefur engin þjóð bætt heilsu sína með því að verða fátækari. En lokun landamæra, og stöðvun atvinnulífsins, gerir þjóðir fátækari.

Sigríður Andersen,
þingmaður Sjálfstæðisflokksins

Bókhald & laun

Enginn tími fyrir bókhaldið?

Með nýjum rafrænum lausnum sjáum við um bókhald þitt á einfaldan og öruggan hátt meðan þú sinnir rekstrinum og hefur góða yfirsýn yfir stöðuna.

Taktu skrefið inn í framtíðina með okkur, útvistaðu bókhaldinu og njóttu þess að hafa meiri tíma fyrir þig.

Sjá nánar á www.pwc.is/bokhald

PwC | Bókhald & laun | Sími 550 5300 | www.pwc.is

PwC á Íslandi er framsækið og traust fyrirtæki sem veitir sérfræðipjónustu á sviði fyrirtækja- skatta- og lögfræðiráðgjafar, endurskoðunar og reikningsskila. Fyrirtækið er íslenskt og er hluti af alþjóðlegu neti sjálfstæðra fyrirtækja sem aðstoðar viðskiptavinum sínum við að auka verðmæti, stjórna áhættu og bæta árangur sinn.

Reykjavík | Akureyri | Reykjanesbær | Húsavík | Selfoss | Hvolsvöllur | Vestmannaeyjar

